Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение

«Тураевская средняя общеобразовательная школа» Менделеевского муниципального района

Республики Татарстан

Рабочая программа

по родному языку(татарскому)

Уровень образования: **начальное общее образование, 1-4 классы**

Разработано: ШМО учителей начальных классов

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
МЕНДЕЛЕЕВ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
МУНИЦИПАЛЬ БЮДЖЕТ ГОМУМИ БЕЛЕМ БИРҮ УЧРЕЖДЕНИЕСЕ
" ТУРАЙ УРТА ГОМУМИ БЕЛЕМ БИРҮ МӘКТӘБЕ"

Туган тел (татар) буенча

эш программасы

Белем дәрәҗәсе:**башлангыч гомуми белем, 1-4 нче сыйныфлар**

Эшләнгән: башлангыч сыйныф укытучыларының ММБ

Татар телендә башлангыч гомуми белем бирү мәктәбенең 1-4 сыйныфлары өчен татар теленнән эш программасы башлангыч гомуми белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандарты таләпләренә*туры китереп*,“ Татар телендә белем бирүче гомумбелем оешмалары өчен туган тел (татар теле) фәне буенча үрнәк эш программасы: 1-4 нче сыйныфлар”га *нигезләнеп*төзелде.

«Перспектив башлангыч мәктәп " УМК дәреслекләрнең фән линиясе тормышка ашырыла.

Дәреслекләр:

Дәреслек исеме	*Сыйныф*	*Авторы*	*Нәшрият*
Әлифба. Дәреслек. 1 нче сыйныф	1	И.Х. Мияссарова, Ф.Ш. Гарифуллина, Р.Р. Шәмсетдинова	Казан,“Мәгариф – Вакыт”
Татар теле. Дәреслек. 1 нче сыйныф	1	И.Х.Мияссарова, Ч.М.Харисова	Казан,“Мәгариф – Вакыт”
Татар теле. Дәреслек. 1нче кисәк.2 нче кисәк. 2 нче сыйныф.	2	И.Х.Мияссарова, К.Ф. Фәйзрахманова	Казан,“Мәгариф – Вакыт”
Татар теле. Дәреслек. 1нче кисәк.2 нче кисәк. 3 нче сыйныф.	3	И.Х.Мияссарова, К.Ф. Фәйзрахманова	Казан,“Мәгариф – Вакыт”
Татар теле. Дәреслек. 1нче кисәк.2 нче кисәк. 4 нче сыйныф.	4	И.Х.Мияссарова, К.Ф. Фәйзрахманова	Казан,“Мәгариф – Вакыт”

Эш программасы 449 сәгатькә исәпләнгән.

Уку предметын үзләштерүнең планлаштырылган нәтиҗәләре

1 нче сыйныф

<u>Шәхси нәтиҗәләр</u>

<u>Укучыда формалашачак:</u>

- туган ил, халкың һәм тарих өчен горурлык хисе кичерү;
үзеңнең милли һәм этник яктан кая керүеңне аңлап, рухи кыйммәтләр булдыру;
- дөньяга, аның табигать, халык, мәдәният, дин бергәлегенә карата тулы, социаль юнәлештәге караш формалаштыру;
- башка фикерләргә дә хөрмәт белән карарга өйрәнү;
- башкаларның хис – тойгыларын аңлау, борчылу, кайгы – шатлыгын уртаклашу;
- үзең өчен җавплылык хисе һәм мөстәкыйлллелекне үстерү;
- өлкәннәр һүм яшьтәшләрең белән төрле социаль ситуацияләрдә хезмәттәшлек итү күнекмәләрен үстерү

Укучы өйрәнергә мөмкинлек алачак:
- бәхәсле ситуацияләрдән чыгу юлын табу сәләтен булдыру;
- куркынычсыз, сәламәт яшәү рәвеше алып бару,
материаль һәм рухи кыйммәтләргә сакчыл караш формалаштыру.

Метапредмет нәтиҗәләр

Танып-белү универсаль уку гамәлләре:

Укучы өйрәнәчәк:
- укытучы ярдәмендә уку эшчәнлегенең максатын билгеләргә һәм формалаштырга;
- укытучы тәкъдим иткән план буенча эшләргә өйрәнергә;
-дәреслек белән эш итә белергә;
- хәрефләрне танып, текстны (хикәя, шигырь, әкиятне) сәнгатьле итеп укырга;
- этнокультура өлкәсенә караган сүзләр булган текстны, сүзлекләр кулланып, аңлап укырга;
- текста очраган таныш сүзләргә таянып, яңа сүзләрнең мәгънәсенә төшенергә;
-текстны сәнгатьле итеп укыгач, сорауларга җавап бирергә;
-укытучының сорауларына җавап бирә, тиешле мәгълүматны таба белергә;
- информация табу өчен төрле эзләү төрләре , җыю, эшкәртү, анализ, оештыру, тапшыру кулланырга.

Укучы өйрәнергә мөмкинлек алачак:
- предметларны чагыштыра, охшаш һәм аермалы якларын билгели белергә;
- укылган яки тыңланган зур булмаган текстның эчтәлеген кыскартып яки, тулыландырып сөйли белергә;
- итә белү (линейка, карандаш, бетергеч…) һәм өстәмә чаралар (информацион һәм коммуникацион технологияләр, белешмә әдәбият һ.б.) куллана белергә;
- эш сыйфатына бәя бирә белергә;
-уңышсызлыкларның сәбәбен аңлый һәм ул ситуациядән чыгу юлларын таба белергә.

Регулятив универсаль уку гамәлләре:

Укучы өйрәнәчәк:
- эшчәнлек өчен эш урынын әзерләргә;
- бер үк сорауга төрлечә җавап бирү мөмкин икәнлеген аңларга;
--үз фикереңне дәлилләү өчен уку китабыннан мисалларга мөрәҗәгать итәргә;
- үзанализ һәм үзбәя булдырырга.

Укучы өйрәнергә мөмкинлек алачак:
2) укытучы ярдәме белән уку проблемасын табарга һәм формалаштырырга;
3) укытучы ярдәме белән эшне планлаштырырга;

4) укытучы ярдәмендә эшнең дөреслеген тикшерергә;
5) эш барышында гади генә эш кораллары белән эш итәргә.

Коммуникатив универсаль уку гамәлләре:
Укучы өйрәнәчәк:

- иллюстрация белән эш вакытында үзеңнең фикереңне, күзаллауыңны әйтергә өйрәнергә;
- үз позициясен дәлилләү өчен кагыйдә, таблицалар, модельләрдән файдаланырга;
- партадашы белән эшләргә:
- эшне үзара бүлешергә;
-чылбыр тәртибендә эшләргә;
- башкаларның сөйләмен тыңларга һәм аңларга;
- тормыш тәҗрибәсен кулланырга.

Укучы өйрәнергә мөмкинлек алачак:

- *уртак эшчәнлеккә һәм гомуми чишелешкә килергә;*
- *күршеңнең нәрсәне белүен һәм күрүен, нәрсәне белмәвен һәм күрмәвен исәпкә алып, аңлаешлы сөйләм төзергә сораулар бирергә;*
- *күршеңнең эш-гамәлләрен контрольгә алырга;*
- *сөйләмнең диалог формасын үзләштерергә.*

Предмет нәтиҗәләре

1нче сыйныфны тәмамлаганда, татар телен өйрәнү нәтиҗәләре:
укучылар өйрәнәчәк:
-авазлар һәм хәрефләр;алфавит, сузык һәм тартык авазлар, аларның бүленеше, иҗекләрне;
-сүзләрне иҗекләргә бүлергә һәм юлдан-юлга иҗекләп дөререс күчерергә, җөмлә башындагы сүзне баш хәреф белән язу, җөмлә ахырында нокта,сорау һәм өндәү билгеләрен дөрес куярга;
-гади җөмлә төрләре: хикәя, сорау, өндәү җөмләләрне таный белергә;
-кеше исемнәрен,фамилияләрне,шәһәр, авыл, елга исемнәрен, хайван кушаматларын баш хәрефтән язарга;
- дөрес һәм матур итеп күчереп яза белергә, 20-25 сүзле текстны диктант итеп язарга;
-гади сүзләргә иҗек-аваз анализы ясарга,ъ,ъ,я,ю,е хәрефләре кергән сүзләрнең аваз һәм хәреф санын әйтергә.

Укучылар өйрәнергә мөмкинлек алачак:

-укучыларда телдән һәм язма сөйләмгә карата, кешенең гомуми культурасы күрсәткече буларак, уңай караш формалашу.

-татар әдәби теленең төрле нормалары (орфоэпик, лексик һәм грамматик), сөйләм әдәбе кагыйдәләре турында башлангыч белем алу;
- аралашу вакытында куелган максат, бурыч һәм чаралардан чыгып, өйрәнгән материалны кулланырга өйрәнү;
- катлаулы булмаган монологик сөйләм һәм язма текстлар төзегәндә, коммуникатив бурычларны уңышлы үтәү өчен, туры килгән тел чараларын сайлау.

Төпчор ахырына балалар <u>өйрәнәчәк:</u>
1. Татар теленең авазларының сузык (ачык авыз символы белән бирелгән), ягъни җырлана торган аваз һәм тартык, ягъни җырланмый торган; әйткәндә, сөйләм органнарында киртә ясала / ясалмый торган авазларга бүленүен, сузыкларның калын һәм нечкә булуын, тартыкларның нечкә-калын яңгырашын сузык аваз хәрефләре белдерүен;
- сүзнең яңгыраш һәм мәгънә бөтенлегенә ия булуын;
- сүзнең иҗекләргә бүленүен, бер иҗекнең көчлерәк һәм озынрак әйтелүен;
- сөйләм авазлары язуда шартлы график символлар (түгәрәк, квадрат) яки хәрефләр белән белдерелүен;
- сүзләр предметларны, аларның билгеләрен, эш-хәрәкәтләрен белдерүләрен, ярдәмче сүзләр сүзләрне, җөмләләрне үзара бәйләү өчен хезмәт итүләрен, аларның график символларын;
- әйтмә сөйләмнең текст һәм җөмләләргә бүленүен, аларны график сурәтләп булу мөмкинлеген;
элемент-сызыклар һәм элемент-өлгеләрнең басма һәм язма хәрефләрнең график системасының структур (төзелеш) берәмлекләре булуын;
- һәр басма һәм язма хәреф формасының тиешле урын-сан мөнәсәбәтендә урнашкан элементлардан торуын аңлый белергә.
- сүз башыннан башлап, андагы һәр авазны көчлерәк итеп билгели бара, берсен аерып алып аңа характеристика бирергә;
- анализ вакытында тартыкларның яңгырау-саңгыраулыгын билгеләү алымнарын кулланырга;
- сүзне иҗекләргә бүлергә;
- схемалардан сүзнең аваз язылышын иҗекләп һәм орфоэпик дөрес итеп укырга;
- схемалардагы һәм «Әлифба» текстларында бирелгән хәреф язуын иҗекләп һәм орфоэпик дөрес итеп укырга;
- сүзнең аваз формасын шартлы график формадан хәреф формасына һәм киресенчә үзгәртергә;
- элемент-шаблоннар нигезендә басма һәм язма хәрефләрне төзи һәм анализларга;
- аерым график биремне үтәү дәвамында дөрес итеп утыра һәм язма әсбаплардан файдалана алырга;
- билгеле бер алгоритм буенча хәрәкәт элементлары нигезендә хәрефләр язарга;
- иҗекләрдә һәм сүзләрдә тоташтыруның өч алымын үтәргә;
- тактлапязгандакулчугымускулларыкиеренкелегенйомшартырга;
- күчерепязгандаһәм диктант вакытларында җөмләләрнеһәмүз исемнәрен дөрес язарга;
- бизәк-бордюрларясый ала белергәтиешләр.
- алгоритм буенчасүзләрдәязмахәрефләрнеңһәмаларнытоташтырусызыкларын язарга;
- тактлапязгандакулчугымускулларыкиеренкелегенйомшарухаләтебеләнчиратлаштырабелергә;
- язмаһәм басма текстлардан сүз һәм җөмләләрне күчерепязарга, әйтепяздыраторгантекстны язарга.

Грамотага өйрәтүнең ***әлифбадан соңгы чоры***нда беренче сыйныф укучылары <u>өйрәнәчәк</u>:

1. Тугантелнеңсөйләмтөзелешенаңлый, аваз, иҗек, сүз, сүтезмә, җөмлә, текст кебек тел берәмлекләренобразлыкүзалларга;
- татар алфавиты басма һәмязмахәрефләренең график системасын;
- һәрхәрефнең элемент формаларын;
- дөресутыруһәмязмаәсбапларныкуланукагыйдәләренбелергә.
- үзенәгенәхастемпта басма һәмязматекстларныофоэпикнормаларга туры китерепукырга;
- текстныңаерымберәлешләренсөйләргә (2 — 3 җөмлә белән) ;
- укылган текст эчтәлегебуенчабирелгәнсорауларгаҗавапбирергә;
- тыңлангантексткаисем кушарга;
- О, ө хәрефләренберенчеиҗектә генә язарга;
- әйтмәһәмязмасөйләмне тел берәмлекләренеңтөзелешетурындаберенчесыйныфукучыларындаформалашканкүзаллаунигезендәанализлауһәмтиешлесимволларбеләнмодельләштерергә;
- тыныш билгеләренәигътибаритеп, иҗекләп, орфоэпик, бәйләнешлеитепукуалымнарынкулланырга;
- хәрефләрне язуда тоташ һәм тиз итеп язу алымнарын тормышка ашырырга;
- татар теленеңпозиционпринцибынанигезләнеп, [гь] [кь] авазларын язуда белдерү турында үзләштергән белеем һәм күнекмәләрен уку эшчәнлегендә һәм көндәлек тормышта кулланырга өйрәнергә;
- сүзләрне авазларга таркатырга; авазларны сүздәге тәртиптә әйтергә; сузыкһәмтартыкавазларны һәм аларның хәрефләрен аерыптаный белергә; калын һәм нечкәсузыкларныдөресәйтергә; сузыкавазһәмаларныңхәрефләренәкарап, калынһәмнечкә әйтелгән сүзләрне танырга; сүзләрнеиҗекләргәбүлергә;җөмләләрнесүзләргәтаркатырга. Башһәмюлхәрефләрен, аларны тоташтыручысызыкларныһәмсүзләрнеачыкитеп, бозмыйча язарга;
- басма, кулданязылганхәрефләрбелән бирелгән сүз һәм җөмләләрне дөрес күчереп язарга;
- әйтелешебеләнязылышы туры килгәнсүзләрне, шундыйсүзләрдәнтөзелгән 3-5 сүзлеҗөмләләрнеишетепязарга;
- җөмләнеңберенчесүзен баш хәрефбеләнбашлап, җөмләбеткәч, ноктакуепязарга.

Укучы өйрәнергә мөмкинлек алачак:
- телдән 4-5 җөмләле кечкенә хикәяләр төзергә;
- сыйныфта телдән җыр, шигъри куплетлар, мәзәк, әкиятуйлапчыгарырга.
- төрле методик шартларда: 1) басма яки язма текстны күчереп язганда, 2) хәтербуенча яки 3) укытучы әйтеп яздырган вакытта, үзләштерелгәналгоритмга туры китереп аерым да, җөмлә эчендәдә сүзләрне өзмичә язу күнекмәләрен үзләштерә һәр укучы, шәхси мөмкинчелеген истә тотып, язу темпын арттыра белү кебек эш төрләрен башкара белергә;
-график хаталарны төзәтергә һәм каллиграфик язусыйфатын камилләштерү эшләрен;
-тизләтелгән темпта язу шартларында график грамоталылыкны һәм каллиграфик сыйфатны формалаштырырга.

2 нче сыйныф

Шәхси нәтиҗәләр

Укучыда формалашачак:
- дәреслек геройларына, күршеңә ярдәм итүдә танып-белү инициативасы күрсәтү;
- үз уңышларын/уңышсызлыкларың турында фикер йөртү;
- үз мөмкинлекләреңне бәяләү;
- үз эшчәнлегенең нәтиҗәләрен яхшыртуга ихтыяҗ формалаштыру;
- мәгънә барлыкка китерү («Минем өчен моның нинди мәгънәсе һәм әһәмияте бар?» - дигән сорау кую)

Укучы формалашу өчен мөмкинлек алачак:
- *әхлакый кагыйдәләрдә ориентлашу, аларны үтәүнең мәҗбүрилеген аңлау;*
- *текстлардагы төрле тормыш ситуацияләренә һәм геройларның гамәлләренә гомүмкешелек нормаларыннан чыгып бәя бирү;*
“гаилә”, “туган ил”, “мәрхәмәтлелек” төшенчәләрен кабул итү, “башкаларга карата түземлелек, кайгыртучанлык”, “кеше кадерен белү” кебек хисләр формалашу.

Метапредмет нәтиҗәләр

Танып-белү УУГ:

Укучы өйрәнәчәк:
-“Дөрес яз”, “Дөрес әйт” сүзлекләре белән эшләргә, кирәкле сүзләрне эзләп табарга;
- дәреслектә ориентлаша белергә;
- шартлы билгеләрнең телен белергә;
- рәсем һәм схемалар нигезендә биремнәр үтәргә;
- төп билгеләрне аерып алу нигезендә кагыйдә формалаштырырга;
- материаль объектлар кулланып биремнәр үтәргә;
- дәреслек һәм мөстәкыйль эш дәфтәрендәге мәгълүматлар белән эшли белергә.

Укучы өйрәнергә мөмкинлек алачак:
- *объектларны чагыштырырга, классификацияләү өчен уртак билгеләрне билгеләргә;;*
- *төп мәгълүматны аерырга, укылган яки тыңланган мәгълүматның эчтәлегенә бәя бирә белергә;*
- *төп билгеләрне аерып алу нигезендә кагыйдә формалаштырырга;*
- *материаль объектлар кулланып биремнәр үтәргә.*

Регулятив УУГ:

Укучы өйрәнәчәк:
-кагыйдәләрне, күрсәтмәләрне истә тотып гамәлләр кылырга;
- гамәлләрне таләп ителгән вакытта башларга һәм тәмамларга;
- үз эшчәнлегеңне контрольгә алырга, биремне үтәүнең дөреслеген тикшерергә;
- тормыш тәҗрибәсен кулланырга;

- эшләнгән эшнең сыйфатын һәм дәрәҗәсен билгеләргә.
<u>*Укучы өйрәнергә мөмкинлек алачак:*</u>
- *эш тәртибен аңлап, уку эшчәнлеген оештырырга, нәтиҗәле эш алымнарын таба белергә;*
- *уку эшчәнлеге нәтиҗәләрен контрольгә ала белергә;*
- *билгеләгән критерийларга таянып, эш сыйфатына бәя бирә белергә.*

<u>***Коммуникатив УУГ:***</u>
<u>Укучы өйрәнәчәк:</u>
- үз позициясен дәлилләү өчен кагыйдә, таблицалар, модельләрдән файдаланырга;
- партадашы белән эшләргә:
- эшне үзара бүлешергә;
-чылбыр тәртибендә эшләргә;
- башкаларның сөйләмен тыңларга һәм аңларга;
- тормыш тәҗрибәсен кулланырга.
<u>*Укучы өйрәнергә мөмкинлек алачак:*</u>
- *уртак эшчәнлеккә һәм гомуми чишелешкә килергә;*
- *күршеңнең нәрсәне белүен һәм күрүен, нәрсәне белмәвен һәм күрмәвен исәпкә алып, аңлаешлы сөйләм төзергә сораулар бирергә;*
- *күршеңнең эш-гамәлләрен контрольгә алырга;*
- *сөйләмнең диалог формасын үзләштеррегә.*

<u>**Предмет нәтиҗәләре**</u>

<u>**Фонетика һәм орфоэпия**</u>
<u>Укучы өйрәнәчәк:</u>
- “Татар теле” дәреслегенең төзелешен;
- татар теленең төп сүзлекләрен;
- сүздәге сузык авазларның калын яки нечкә әйтелешен андагы сузык авазларга карап аеруны;
- О хәрефе сүзнең беренче иҗегендә генә язылуын, калган иҗекләрдә , [о]авазы ишетелсә дә ы хәрефе язылуын;рус сүзләрендә о хәрефе төрле иҗекләрдә язылуны;
- э, е хәрефләре нечкә сузыкларны белдеруен, язуда[э]авазын белдерүен, сүз башында э хәрефе язылуны;
- татар теленең үз сүзләрендә э,е хәрефләре кыскарак әйтелә торган [э]авазын, рус телендә сузыбрак, киңрәк әйтелә торган [э]авазын белдерүне;
- кайбер сүзләрдә (маэмай, тәэсир,тәэмин) [э]авазының әйтелешне;
- сузык аваз иҗек төзүне;
- һәр иҗектә сузык аваз бер генә булуны;

- иң кечкенә иҗек бер сузыктан торуны;
- сүзнең бер хәрефен иҗек булса да, юл ахырында калдырырга да, яңа юлга күчерергә дә ярамауны;
- тавышсыз хәрефләр(ъ,ь) үзләреннән алдагы хәрефләреннән аерып күчерелмәүне;
- *йо, йө* кушылмалары сүз башында гына язылуны;
- *йо* кушылмасы – калын укыла торган сүзләрдә, йө кушылмасы нечкә укыла торган сүзләрдә язылуны;
- сүз башында булмаганда , й хәрефе сузык авазлар артында гына язылуны;
- калынлык билгесе (ъ) иҗекнең нечкә әйтелешле иҗекләрдән к. г хәрефләренең калын укылышын күрсәтүне;
- Ъ хәрефе калын иҗекләрдән соң я, ю,е хәрефләре алдыннан килгәндә , тартыкларны аерып укырга кирәклекне күрсәтүне.
- “Эчтәлек” битендә ориентлаша алышырга;
- сүздән авазны аерып алу, аңа характеристика бирүне;
- сүзгә аваз-хәреф схемасын төзүне;
- калын (нечкә) сузык авазларны икеләнүсез аеруны, аларга анализ ясауны;
- хәрефләрне сүзләрдә дөрес язуны.

Укучы өйрәнергә мөмкинлек алачак:

-ана теленең авазларын һәм хәрефләрен, аларның әйтелеш һәм язылыш үзенчелекләрен аңлый, авазларга характеристика бирә алырга

Графика

Укучы өйрәнәчәк:

- Татар алфавитын төгәл, хәреф исемнәрен дөрес әйтеп, яттан белергә, сүзләрне алфавит тәртибендә урнаштырырга.

Укучы өйрәнергә мөмкинлек алачак:

- *кирәкле мәгълүматны табу өчен, алфавитны куллана алырга.*

Сүз (морфология, сүз төзелеше (морфемика)

Укучы өйрәнәчәк:

- сүз һәм җөмләнең аермасын;
- сүз тамырының мәгънәле кисәк булуны;
- татар телендә сүз тамырының сүз башында булуын, үзгәрмәвен, тамырда сүзләрнең, яңа мәгънә белдерүне;
- сүз ясагыч кушымчаларның сүзнең мәгънәсен үзгәртүне;
- кем? нәрсә? сораулары ярдәмендә предметны белдерә торган сүзләрнең үзлеген белергә;
- кеше исемнәрен һәм фамилияләрен һәрвакыт баш хәрефтән язарга;
- шәһәр, авыл, елга, күл исемнәрен баш хәреф белән язарга;
- эш- хәрәкәтне белдерә торган сүзләр җөмләдә нишли? нишлиләр? сорауларына җавап бирүен;
- билгене белдерә торган сүзләрнең нинди? кайсы? сорауларына җавап бирүне.
- *сүз, сүзтезмә, җөмләләрне аера белергә;*

- *сүзтезмәләр төзеп яза белергә;*
- *татар алфавитын төгәл, хәреф исемнәрен дөрес әйтеп, яттан белергә, сүзләрне алфавит тәртибендә урнаштырырга;*
- *тамырдаш сүзләрне аера һәм аларның тамырын билгели белергә;*
- *сүзнең тамырын һәм сүз ясагыч кушымчаларын билгеләргә; тамырдаш сүзләр ясап язарга, сүзнең тамырын һәм сүз ясагыч кушымчаларын билгеләргә; тамырдаш сүзләр ясап язарга;*
- *текст буенча сорауларга җавап яза алырга;*
- *кем? нәрсә? сораулары ярдәмендә предметны белдерә торган сүзләрнең үзлеген белергә;*
- *ялгызлык исемнәрен дөрес яза белергә;*
- *җөмләдә эш-хәрәкәтне белдергән сүзләргә сорау куярга, аларны билгеләргә һәм җөмләдәге ролен гамәли күзәтергә;*
- *җөмләдә билгене белдерә торган сүзләргә сорау куярга, аларны билгеләргә һәм җөмләдәге ролен гамәли күзәтергә.*

Укучы өйрәнергә мөмкинлек алачак:

- *сүздән авазны аерып алырга, аңа характеристика бирергә;*
- *сүз, сүзтезмә, җөмләләрне аера белергә;*
- *тамырдаш сүзләрне аера һәм аларның тамырын билгели белергә.*

Җөмлә (синтаксис)

Укучы өйрәнәчәк:

- сөйләмне җөмләләргә аерырга;
- - *җөмләнең баш кисәкләрен табарга.*
- җөмләнең баш кисәкләрен табарга, җөмләдәге сүзләр бәйләнешен билгеләргә;

Укучы өйрәнергә мөмкинлек алачак:

- *әйтелү максатына карап, җөмлә ахырында нокта, сорау һәм өндәү билгеләрен куярга;*
- *җөмләнең баш кисәкләрен табарга.*
- *баш кисәкләрен табып, сызыклар белән билгеләргә.*

Бәйләнешле сөйләм

Укучы өйрәнәчәк::

- текстның өлешләрен: башламы, төп , йомгаклау өлешләрен табарга;

Укучы өйрәнергә мөмкинлек алачак:

- *текст буенча сорауларга җавап язарга;*
- *текстны өлешләргә бүлеп, аларга исем кушарга.*

3 нче сыйныф

<u>Шәхси нәтиҗәләр</u>

<u>Укучыда формалашачак:</u>

- дәреслек геройларына, күршеңә ярдәм итүдә танып-белү инициативасы күрсәтү;
- үз уңышларың,уңышсызлыкларың турында фикер йөртү;
- үз мөмкинлекләреңне бәяләү.

<u>Укучы формалашу өчен мөмкинлек алачак:</u>

- *үз эшчәнлегенең нәтиҗәләрен яхшыртуга ихтыяҗ формалаштыру;*
- *мәгънә барлыкка китерү («Минем өчен моның нинди мәгънәсе һәм әһәмияте бар?» - дигән сорау кую).*

<u>Метапредмет нәтиҗәләр</u>

<u>Танып-белү универсаль уку гамәлләре:</u>

<u>Укучы өйрәнәчәк:</u>

- дәреслектә ориентлаша белергә;
- шартлы билгеләрнең телен белергә;
- рәсем һәм схемалар нигезендә биремнәр үтәргә.

<u>Укучы өйрәнергә мөмкинлек алачак:</u>

- *дәреслек һәм мөстәкыйль эш дәфтәрендәге мәгълүматлар белән эшли белергә;*
- *төп билгеләрне аерып алу нигезендә кагыйдә формалаштырырга;*
- *материаль объектлар кулланып биремнәр үтәргә.*

<u>Коммуникативуниверсальукугамәлләре:</u>

<u>Укучы өйрәнәчәк:</u>

- күршеңбеләнхезмәттәшлек итәргә;
- үзфикереңнеһәмпозицияңнеформалаштырырга;
- уртак эшчәнлеккә һәм гомуми чишелешкә килергә;
- сөйләмнең диалог формасын үзләштерергә.

<u>Укучы өйрәнергә мөмкинлек алачак:</u>

- *күршеңнең нәрсәне белүен һәм күрүен, нәрсәне белмәвен һәм күрмәвен исәпкә алып, аңлаешлы сөйләм төзергә сораулар бирергә;*
- *күршеңнең эш-гамәлләрен контрольгә алырга.*

Регулятив универсаль уку гамәлләре:

Укучы өйрәнәчәк:

-кагыйдәләрне, күрсәтмәләрне истә тотып гамәлләр кылырга;

- гамәлләрне таләп ителгән вакытта башларга һәм тәмамларга;

- үз эшчәнлегеңне контрольгә алырга, биремне үтәүнең дөреслеген тикшерергә.

Укучы өйрәнергә мөмкинлек алачак:

- *тормыш тәҗрибәсен кулланырга;*

- *уку эшчәнлеге нәтиҗәләрен контрольгә ала белергә;*

- *эшләнгән эшнең сыйфатын һәм дәрәҗәсен билгеләргә.*

Предмет нәтиҗәләре

Фонетика һәм орфоэпия

Укучы өйрәнәчәк:

- -сүзгә фонетик анализ ясарга, иҗекләргә бүләргә,авазларны сүздәге тәртиптә ачык, дөрес әйтеп атап чыгарга;

-үзең язганны бирелгән үрнәк белән чагыштырырга.

Укучы өйрәнергә мөмкинлек алачак:

-*сузык һәм тартык авазларны, калын һәм нечкә сузыкларны икеләнүсез аеру, бирелгән теориягә таянып, аларга анализ ясау;*

- *бирелгән аваз схемасына,характеристикага тиешле авазлар, сүзләр сайларга.*

Лексика.

Укучы өйрәнәчәк:

-сүзнең мәгнәле кисәкләрен, тамыр һәм кушымча, ясагыч һәм төрләндергеч кушымчаларны аера һәм аларны сүзне кулланганда файдалана белергә;

-тамырдаш сүзләрне икеләнүсез аерырга.

Укучы өйрәнергә мөмкинлек алачак:

-*сүзләрнең төзелешен модель итеп күрсәтә белергә, модель үрнәгендә яңа сүзләр ясарга.*

Морфология

Укучы өйрәнәчәк:

-сүз төркемнәре: исем, татар телендә килешләр һәм аларның сораулары, исемнәрнең килеш белән төрләнешен;

- фигыль сүз төркеменең мәгънәсе һәм сораулары, фигыльләрнең барлык һәм юклык төрләре, фигыльләрнең зат-сан белән төрләнеше, хикәя фигыльнең заман белән төрләнешен;

- сыйфат дәрәҗәләрен;

- зат алмашлыкларының килеш белән төрләнешен;

-кисәкчә, кисәкчәнең сөйләмдәге роле, язылышын;
- бәйлекләрнең сөйләмдәге роле, язылышын.

Укучы өйрәнергә мөмкинлек алачак:

-сүз төркемнәрен һәм аларның грамматик билгеләрен танырга, аерырга(исемнең – санын, тартым кушымчалары булганда – затын, килешен, фигыльнең заманын, затын, санын).

Синтаксис

Укучы өйрәнәчәк:

-җөмләнең баш кисәге, ия, хәбәрне;
-җөмләнең иярчен кисәкләрен.

Укучы өйрәнергә мөмкинлек алачак:

- *җөмләне анализлау: әйтү максаты, интонация буенча төре, баш һәм иярчен кисәкләрне табарга.*

Бәйләнешле сөйләм

Укучы өйрәнәчәк:

- әзер яки бергәләп төзелгән план буенча 70-85 сүзле тексны изложение итеп язарга, текстның темасын һәм фикерен чагылдыра алырга, кызыл юлны сакларга;
- сөйләгәндә һәм язганда, текст өлешләре, җөмләләр арасында бәйләнеш булдырырга;

Укучы өйрәнергә мөмкинлек алачак:

- *хикәяләү, тасфирлама, фикер йөртү тибындагы текстларны аерырга, төзи белергә һәм кечкенә күләмле текстлар язып куярга;*
- *шәхси тәҗрибәгә, сюжетлы картина һәм рәсемгә таянып сочинение язарга, сүзләрнең әйтелешен, кулланышын, язылышын истә калдырырга.*

4 нче сыйныф

Шәхси нәтиҗәләр

Чыгарылыш сыйныф укучысында формалашачак:

- физик һәм психик сәламәтлекне саклау;
- татар телен өйрәнүгә кызыксыну, омтылыш;
- тел аша әйләнә-тирә тормышка игътибар, дөрес мөнәсәбәт булдыру;
- фикерләү сәләтен үстерү;
- үзенә һәм башкаларга бәя бирүенә, үз-үзен тәрбияләвенә ирешү;
- татар теле фәненә танып белү кызыксынуы;
- дәреслек геройларына һәм партадаш күршеңә ярдәм итү инициативасы;

- үз уңышларың,уңышсызлыкларыңның сәбәпләре турында фикер йөртү;
- нормалардан тайпылышны күрү;
- өстәмә мәгълүмат алу өчен, белешмә чыганаклардан мөстәкыйль файдалана алу; предметара нәтиҗәләре:
- гомуми уку кунекмәләре һәм үз эшчәнлегеңне оештыра алу сәләтләре;
- үз эшчәнлегеңне планлаштыру, аны контрольдә тоту һәм бәяли белү күнекмәләре.

<u>*Чыгарылыш сыйныф укучысы формалашу өчен мөмкинлек алачак:*</u>

- *шәхесара һәм мәдәниятара аралашуда татар теленә карата ихтирамлы караш һәм аны яхшы өйрәнү теләге;*
- *әхлакый кагыйдәләрдә ориентлашу, аларны үтәүнең мәҗбүрилеген аңлау;*
- *текстлардагы төрле тормыш ситуацияләренә һәм геройларның гамәлләренә гомүмкешелек нормаларыннан чыгып бәя бирү;*
- *"гаилә", "туган ил", "мәрхәмәтлелек" төшенчәләрен кабул итү, "башкаларга карата түземлелек, кайгыртучанлык", "кеше кадерен белү" кебек хисләр.*

<u>**Метапредмет нәтиҗәләр**</u>

Танып-белү универсаль уку гамәлләре:

<u>Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнәчәк:</u>

- тел чараларының төрле жанрдагы әсәрләрдә кулланылу үзенчәлекләрен күрә белергә;
- тел материалын уку материалы белән бәйләп, татар теленең байлыгына һәм матурлыгына хөрмәткә;
- татар һәм рус телләренең уртак һәм аермалы якларын күрә белергә,сөйләм барышында ике тел чараларын бутамаска;
- татар теленә рус теленнән һәм рус теле аша башка телләрдән кергән лексик чараларны аеруга игътибар юнәлтергә;
- татар теленнән алган белемне башка фәннәрне үзләштерүдә файдалана белергә.

<u>*Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнергә мөмкинлек алачак:*</u>

- *фикерләүне үстерү белән бәйле психик функцияләр: логик фикерләү, сәбәп-нәтиҗә бәйләнешләрен табу, индуктив, дедуктив фикерли белергә;*
- *иҗади һәм эзләнү характерындагы проблеманы билгеләргә, аларны чишү өчен алгоритм булдырырга;*
- *объектларны чагыштыру, классификацияләү өчен уртак билгеләрне билгеләргә;*
- *төп мәгълүматны аерырга, укылган яки тыңланган мәгълүматның эчтәлегенә бәя бирә белергә;*
- *тиешле мәгълүматны табу өчен, энциклопедия, белешмәләр, сүзлекләр, электрон ресурслар кулланырга.*

Коммуникатив универсаль уку гамәлләре:

<u>Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнәчәк:</u>

- әңгәмәдәшеңнең фикерен тыңларга, аңа туры килерлек җавап бирә белергә;
- әңгәмәдәш белән аралашу калыбын төзергә;
- аралаша белү сәләтен үстерергә (аралашучанлык, хислелек, эмпатия хисләре);

- парларда һәм күмәк эшли белергә;
- мәгълүматны туплау өчен, күмәк эш башкарырга;
- әңгәмәдәшең белән сөйләшүне башлый, дәвам итә, тәмамлый белергә.

<u>Регулятив универсаль уку гамәлләре:</u>

<u>Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнәчәк:</u>

- уку хезмәтендә үзеңә максат куя, бурычларны билгели белергә;
- эш тәртибен аңлап, уку эшчәнлеген оештыра, нәтиҗәле эш алымнарын таба белергә;
- уку эшчәнлеге нәтиҗәләрен контрольгә ала белергә;
- билгеләгән критерийларга таянып, эш сыйфатына бәя бирә белергә;
- укудагы уңышларның, уңышсызлыкларның сәбәбен аңлый, анализлый белергә;
- ихтыяр көче, максатчанлык, активлык кебек сәләтләрне формалаштырырга;
- дәрескә кирәкле уку-язу әсбапларын әзерли һәм алар белән дөрес эш итә белергә.

<u>Предмет нәтиҗәләре</u>

Тел системасы

Фонетика, орфоэпия һәм графика

<u>Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнәчәк:</u>

- аваз һәм хәрефләрне аерырга;
- ана теленең авазларын һәм хәрефләрен, аларның әйтелеш һәм язылыш үзенчелекләрен аңлый, авазларга характеристика бирә алырга;
- хәрефләрнең алфавитта урнашу тәртибен һәм, кирәкле мәгълүматны табу өчен, алфавитны куллана алырга.

<u>Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнергә мөмкинлек алачак:</u>

- *дәреслектә тәкъдим ителгән үрнәк буенча сүзгә мөстәкыйль рәвештә фонетик-график (аваз-хәреф) анализ ясарга, сүзгә ясалган фонетик-график анализның дөреслеген бәяләргә;*
- *үз сөйләмендә татар әдәби тел нормаларын саклый һәм әңгәмәдәшенең сөйләмендә бу нормаларның дәреслектә бирелгән материал күләмендә үтәлүен бәяләргә;*
- *сүзгә басым куйганда яки сүзнең дөрес әйтелешендә икеләнү туган очракта, дәреслектәге сүзлек буенча мөстәкыйль рәвештә җавап таба яки укытучысына һәм әти-әнисенә мөрәҗәгать итә алырга.*

Сүз *төзелеше (морфемика)*

<u>Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнәчәк:</u>

- тамырдаш сүзләрне һәм сүз формаларын аерырга;
- сүзнең тамыр һәм кушымчаларын (аффиксларын) табарга.

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнергә мөмкинлек алачак:

- *дәреслектә тәкъдим ителгән үрнәк буенча кушымчаларның чикләре ачык күренеп торган сүзләрнең төзелешен тикшерергә һәм аның дөреслеген бәяләү мөмкинлеге алырга.*

Лексикология

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнәчәк:

- мәгънәсе ачыклану таләп ителә торган сүзләрне табарга;
- текст буенча сүзләрнең мәгънәсен аера яисә аны аңлатмалы сүзлек ярдәмендә ачыкларга.

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнергә мөмкинлек алачак:

-текстларда кабатлаулар булдырмас өчен, кирәкле синонимнар, антонимнар табу, текстта туры һәм күчерелмә мәгънәле сүзләрне билгеләү, аларның урынлы кулланылышын бәяләү, тәкъдим ителгән сүзләр арасыннан тиешлесен сайлап алу мөмкинлеге алырга.

Морфология

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнәчәк:

- исемнәрнең сан, килеш һәм тартым белән төрләндерергә;
- сыйфатларның лексик-семантик һәм морфологик-синтаксик үзенчәлекләрен;
- фигыльнең лексик-семантик үзенчәлекләрен.

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнергә мөмкинлек алачак:

- *дәреслектә тәкъдим ителгән үрнәк буенча исемгә, сыйфатка, фигыльгә морфологик анализ ясарга һәм аның дөреслеген бәяләргә, тексттан алмашлык, рәвеш, бәйлек сүзләр, кисәкчә, теркәгечләрне, фигыльләрдәге юклык кушымчаларын (-ма / -мә) табарга.*

Синтаксис

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнәчәк:

- җөмлә, сүзтезмә һәм сүзләрне аерырга;
- сораулар ярдәмендә сүзтезмә һәм җөмләләрдәге сүзләр арасындагы бәйләнешне табарга;
- җөмләнең әйтү максаты буенча төрен аерырга;
- җөмләнең баш һәм иярчен кисәкләрен билгеләргә;
- тиңдәш кисәкле һәм тойгылы җөмләләрне интонациясе буенча билгеләргә.

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнергә мөмкинлек алачак:

- *җөмләнең иярчен кисәкләрен – аергыч, тәмамлык, хәлләрне аеру,дәреслектә тәкъдим ителгән үрнәк буенча гади җөмләгә синтаксик*
- *анализ (җөмлә кисәкләре буенча) ясау һәм аны тикшерүнең дөреслеген бәяләү, гади һәм кушма җөмләләрне бер-берсеннән аерырга.*

Орфография һәм пунктуация.

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнәчәк:

- дөрес язылыш кагыйдәләрен өйрәнгән күләмдә кулланырга;
- сүзләрнең дөрес язылышын орфографик сүзлек буенча ачыкларга;
- 80–90 сүзле текстны дөрес итеп күчереп язарга;
- өйрәнелгән дөрес язу кагыйдәләренә туры килгән 70–80 сүзле текстны укытучы әйтеп торганда язарга;
- үзе төзегән һәм тәкъдим ителгән текстны тикшерергә, орфографик һәм пунктуацион хаталарны табарга һәм төзәтергә.

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнергә мөмкинлек алачак:

- *орфографик хата ясау мөмкинлеге булган очракларны аңларга, аерым орфограммаларга мисаллар сайларга, текстлар төзегәндә орфографик һәм пунктуацион хаталарны булдырмау өчен, язганнарны үзгәртергә, хаталар өстендә эшләгәндә, аларның сәбәпләренә төшенергә һәм алдагы язма эшләрдә хата җибәрмәү юлларын ачыкларга.*

Сөйләм үстерү

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнәчәк:

- аралашу даирәсенә карап, тиешле сүзләрне сайларга;
- көндәлек аралашуга бәйле татарча сөйләм әдәбе формаларын дөрес кулланырга;
- аралашу ситуациясен исәпкә алып, текстка карата үз мөнәсәбәтен белдерергә һәм аның дөреслеген дәлилләргә;
- текстка исем бирергә;
- укылган яки тыңлаган текстның планын төзергә;
- аерым аралашу ситуацияләренә туры китереп, хат яки тәбрикләү хаты кебек кечкенә текстлар язарга.

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнергә мөмкинлек алачак:

- *тәкъдим ителгән исемнең эчтәлегенә туры килгән текст төзергә, бирелгән текстның эчтәлеген тулысынча яки сайлап сөйләргә, сөйләмнең сурәтләү, хикәяләү, фикер йөртү кебек төрләрен кулланып, билгеле бер тема буенча телдән хикәя төзергә, урыннары алышынган җөмләләрдән торган текстны тикшерергә һәм төзәтергә, аның мәгънә бөтенлеге югалган урыннарын табарга, хаталы текстларга төзәтмә кертергә, төрле төрдәге изложение яки сочинение язганда, эшне эзлекле алып барырга, аны тикшерергә һәм бирелгән үрнәк белән чагыштырырга, уку бурычларының дөреслеген бәяләргә, үз текстын, аралашу максаты һәм шартыннан чыгып, чыганак (беренчел) текст белән чагыштырырга, электрон чыганаклардан файдаланганда, тел нормаларының үтәлешен сакларга.*

Укыту предметының төп эчтәлеге
1сыйныф

№ п/п	Бүлекләр	Эчтәлеге	Сәгатьләр саны
1	**Грамотага өйрәтү**		**75**
1.1	**Грамотага әзерлек чоры**	Язу гигиенасы кагыйдәләре белән таныштыру, кагыйдәләрне даими үтәү гадәте тәрбияләү.Кешеләрнең әйтеп һәм язып сөйләшүләрен гомуми күзаллау. Матур итеп сөйләшә, укый һәм яза белү кирәклеген аңлау.График схемалар ярдәмендә сөйләмне —	

		җөмләләргә, җөмләне сүзләргә аеру, сүзләрне иҗек һәм авазларга таркату. Дәфтәр битендә ориентлашу. Язу сызыгы, язуның башлангыч ноктасы. Структур бирәмлек буларак кулланылган сызык элементлары.Алгоритм буенча сызык элементларын язу.	**6**
1.2	**Әлифба чоры, яки төп чор**	Барлык баш һәм юл хәрефләренең язылышы һәм аларның тоташтыруның төп сызыклары белән таныштыру һәм каллиграфик дөрес язарга өйрәтү. Язуда өч төрле (аскы,урта,өске) тоташтыру алымы. Авазларны сүздә тиешле язма хәрефләр белән күрсәтү. Сүздәге хәрефләрне, аларны тоташтырган сызыкларын өзмичә ритмик язуны булдыру , дәфтәр юлларына хәрефләрне һәм сүзләрне, тигез ара калдырып, тигез, дөрес урнаштыру. Башта укытучы белән иҗек –аваз анализы ясаганнан соң, тора бара мөстәкыйль рәвештә сүзләр, җөмләләр язу. Башта язмача, аннары басмача үрнәклрдән сүзләр, җөмләләр күчереп язу. Үрнәк текст белән чагыштырып карау һәм сүзләрне иҗекләп орфографик уку ярдәмендә дәфтәргә язылганнарның дөреслеген тикшерү. Әйтелеше белән язылышы арасында аерма булмаган сүзләрне, шундый өч-дүрт сүздән торган җөмләләрне диктант итеп язу	**60**
1.3	**Әлифбадан соңгы чор**	Алфавитны дөрес язу,уку.Аерым сүзләр белән җөмләләр төзеп язу. Текстны дөрес итеп күчереп язу	**3**
1.4	**Авазлар һәм хәрефләр**	Аваз һәм хәрефне аеру. Иҗекләрне һәм сүзләрне дөрес уку һәм язу. Сүзләрне иҗекләргә бүлү, аларны юлдан юлга күчерү. Сүзләр арасында буш урын калдыру, юлдан-юлга күчерү билгесе кую, кызыл юл кебек график чараларны куллану. Алфавиттагы хәрефләрнең исемен дөрес әйтү, аларның урнашу тәртибен белү. Сузык һәм тартык авазлар. Калын һәм нечкә сузыклар , аларны белдерә торган хәрефләрнең дөрес язылышы. Авазларның калынлыкта-нечкәлектә ярашуы. Яңгырау һәм саңгырау тартыклар, аларны белдерә торган хәрефләрнең дөрес язылышы. Парлы һәм парсыз яңгырау һәм саңгырау тартыклар. Авазлар һәм хәрефләр. Сузык һәм тартык авазлар. Калын һәм нечкә сузыклар. Авазларның калынлыкта-нечкәлектә ярашуы Аваз һәм хәрефләрне аеру. Иҗек. Сүзләрне иҗекләргә бүлү, юлдан-юлга күчерү кагыйдәләре. Татар теленә генә хас булган [w], [гъ], [къ], [х], [ч]; [ж], [ң], [һ] авазлары. Е, ю, я хәрефләре кергән сүзләрне дөрес язу.	**6**
2	**Телне системалы өйрәнү**		**24**
2.1	**Морфология**	Сүз төркемнәре турында төшенчә бирү. Предметны белдерүче сүзләр. ярдәмче сүзләр. Эш- хәрәкәтне белдерүче сүзләр. Билгене белдерүче сүзләр.	**5**

2.2	**Синтаксис .**	Җөмлә, сүзтезмә һәм сүзләрне аеру, аларның охшаш һәм аермалы якларын аңлау. Әйтү максаты ягыннан хикәя, сорау, тойгылы һәм боеру җөмләләр, аларны дөрес интонация белән уку. Җөмлә ахырында нокта, сорау һәм өндәү билгеләре кую.	**6**
2.3	**Орфография .**	Орфография кагыйдәләре белән танышу: сүзләрдә э (е) хәрефенең язылышы; татар сүзләрендә о һәм ө хәрефләренең сүзләрнең беренче иҗегендә генә язылуы. Е, ю, я хәрефләре. Калынлык (ъ) һәм нечкәлек (ь) билгеләре. Калын тартыклар [гъ], [къ] , аларны хәрефләр белән билгеләү. Сонор тартыклар [м], [н], [ң]. Тартыклар [в], [w], аларны хәрефләр белән билгеләү.	**8**
2.4	**Бәйләнешле сөйләм.**	Иҗекләрдән сүзләр, сүзләрдән сүзтезмәләр һәм җөмләләр төзү. Сөйләм, аның тормыштагы роле.	**5**
		Барлыгы	**99**

2 сыйныф

№ п/п	**Бүлекләр , темалар**	**Сәгатьләр саны**
2.1	**Фонетика һәм орфоэпия** Авазлар һәм хәрефләр. Сузык һәм тартык авазлар. Калын һәм нечкә сузыклар. Авазларның калынлыкта-нечкәлектә ярашуы. Сингармонизм.Язуда сузык авазларны белдерә торган хәрефләр. Аваз һәм хәрефләрне аеру. Сузыкавазлар. Иҗек. Сүзләрне иҗекләргә бүлү, юлдан-юлга күчерү кагыйдәләре. Яңгырау һәм саңгырау, парлы һәм парсыз тартыклар.Язуда тартык авазларны белдерә торган хәрефләр.Татар теленә генә хас булган [w], [гъ], [къ], [х], [ч]; [ж], [ң], [h] авазлары.	**37**
2.2	***Графика*** *Е, ю, я*хәрефләре кергән сүзләрне дөрес язу.Саңгырау тартыкларның яңгыраулашуы.Бертөрле ике тартык аваз хәрефләренең янәшә килүе. *ъ* һәм *ь* хәрефләре кергән сүзләрне дөрес язу һәм уку. Татар алфавиты: хәрефләрнең тәртибен һәм исемен яттан белү. Сүзлекләр белән эшләгәндә, алфавиттан файдалана белү.	**4**
2.3	***Лексика*** Сүз тамыры. Тамырдаш сүзләр. Кушымчалар. . Предметны белдергән сүзләр. Ялгызлык һәм уртаклык исемнәр. Кеше исемнәрен, фамилияләрен, шәһәр, авыл, елга исемнәрен, хайван кушаматларын баш хәреф белән язу. Эш-хәрәкәтне белдергән сүзләр. Аларның мәгънәсе һәм җөмләдә куллану үзенчәлекләре. Предметның билгесен белдергән сүзләр, аларны җөмләдә куллану. Татар телендә исем һәм сыйфатның синтаксик бәйләнеш үзенчәлеге. Сүз һәм аның лексик мәгънәсе.Бер мәгънәле һәм күп мәгънәле сүзләр, аларның аермасы.Сүзнең туры һәм күчерелмә мәгънәләре,аларны сөйләмдә куллану.Синонимнар һәм антонимнар, омонимнар: аларны сөйләмдә куллану.Татар теленең сүзлек байлыгы.Татар телендә сүзлекләр: татар теленең аңлатмалы сүзлеге, синонимнар, антонимнар, омонимнар	**40**

	сүзлекләре һәм аларны көндәлек тормышта , уку эшчәнлегендә куллану. Орфографик сүзлек, аңлатмалы сүзлек, синонимнар сүзлеге, антонимнар сүзлеге.	
2.4	***Сүз төзелеше*** Сүзнең мәгънәле кисәкләрен билгеләү: тамыр һәм кушымча. Сүз ясагыч кушымчалар турында төшенчә. Сүзне төзелеше буенча тикшерү. Тамырдаш сүзләр турында төшенчә. Аларның синонимнардан һәм омонимнардан аермасы. Тамырдаш сүзләр һәм бер үк сүзнең төрле формалары.	
2.5	***Морфология*** Предметны белдерүче сүзләр. Уртаклык һәм ялгызлык исемнәр, аларның язылышы . *Кем?Нәрсә?* сорауларына җавап биргән исемнәрне аеру. Эш- хәрәкәтне белдерүче сүзләр. Билгене белдерүче сүзләр	
2.6	***Синтаксис*** Җөмлә, сүзтезмә һәм сүзләрне аеру, аларның охшаш һәм аермалы якларын аңлау. Әйтү максаты ягыннан хикәя, сорау, тойгылы һәм боеру җөмләләр, аларны дөрес интонация белән уку. Җөмлә ахырында нокта, сорау һәм өндәү билгеләре кую. Сүз, сүзтезмә һәм җөмлә. Сүзтезмә һәм җөмләләр төзү. Җыйнак һәм җәенке җөмлә. Җөмләнең баш кисәкләре. Җөмләдә сүз тәртибе. Әйтү максаты ягыннан җөмләнең төрләре, аларның дөрес әйтелеше. Җөмлә ахырында тыныш билгеләре: нокта, сорау һәм өндәү билгеләре. Хикәя, сорау, өндәү(боеру), тойгылы җөмләләрнең интонацион үзенчәлекләре(гамәли үзләштерү). Баш һәм иярчен кисәкләр турында төшенчә. Ия һәм хәбәр. Җөмләдә сүзләр бәйләнешен билгеләү.	**7**
2.7	***Орфография*** Орфография кагыйдәләре белән танышу: сүзләрдә э (е) хәрефенең язылышы;татар сүзләрендә о һәм ө хәрефләренең сүзләрнең беренче иҗегендә генә язылуы. Е, ю, я хәрефләре. Калынлык (ъ) һәм нечкәлек (ь) билгеләре. Калын тартыклар [гъ], [къ] , аларны хәрефләр белән билгеләү. Сонор тартыклар [м], [н], [ң].Тартыклар [в], [w], аларны хәрефләр белән билгеләү.	
2.8	***Бәйләнешле сөйләм*** Иҗекләрдән сүзләр, сүзләрдән сүзтезмәләр һәм җөмләләр төзү. Өч-дүрт җөмләдән торган хикәя төзеп язу. Рәсем буенча кечкенә хикәя төзү.Шигырь, табышмак, мәкальләрне ятлап хәтер диктанты язу. Текстта җөмләләрнең урнашу тәртибе (үзара бәйләнеше). Текстның темасынбилгеләү, төп фикерен табу.Текстны кисәкләргә бүлү һәм исем кую. Рәсемнәр буенча, терәк сүзләр кулланып, текст төзү.Тәкъдим ителгән бирем буенча текстның эчтәлеген сөйләү. Шигырь, мәкаль, әйтем һәм табышмаклар ятлау.Татар сөйләм әдәбенә хас булган сүзләрне дөрес куллану. Текст.Текстның темасын, төп фикерен билгеләү, абзацларга бүлү.Тасвирлаучы һәм хикәяләүче текстларның төп үзенчәлекләре. Сөйләм этикасы белән таныштыру. . Билгеле бер темага караган төрле (сурәтләү, хикәяләү характерындагы) сөйләм текстлары кулланып, телдән монологик сөйләмне гамәли яктан үзләштерү.	**17**

	Текст. Текст билгеләре. Тексттагы җөмләләрнең мәгънәви бердәмлеге. Текстка исем бирү. Тексттагы җөмләләрнең эзлеклелеге. Текст кисәкләренең (өлешләренең) эзлеклелеге, кызыл юл турында төшенчә.	
	Барлыгы	**105**

3 класс

№ п/п	***Бүлекләр, темалар***	**Сәг.саны**
2.	***Телне систематлы өйрәнү***	
2.1	**Фонетика һәм орфоэпия** Авазлар һәм хәрефләр. Сузык һәм тартык авазлар. Калын һәм нечкә сузыклар. Авазларның калынлыкта-нечкәлектә ярашуы. Сингармонизм. Язуда сузык авазларны белдерә торган хәрефләр. Аваз һәм хәрефләрне аеру. Сузык авазлар. Иҗек. Сүзләрне иҗекләргә бүлү, юлдан-юлга күчерү кагыйдәләре. Яңгырау һәм саңгырау, парлы һәм парсыз тартыклар. Язуда тартык авазларны белдерә торган хәрефләр. Татар теленә генә хас булган [w], [гъ], [къ], [х], [ч]; [ж], [ң], [һ] авазлары. *Е, ю, я* хәрефләре кергән сүзләрне дөрес язу.Саңгырау тартыкларның яңгыраулашуы.Бертөрле ике тартык аваз хәрефләренең янәшә килүе. *ъ* һәм *ь* хәрефләре кергән сүзләрне дөрес язу һәм уку.	**20**
2.3	**Лексика** Сүз тамыры. Тамырдаш сүзләр. Кушымчалар. Сүз ясалу үзенчәлекләре. Предметны белдергән сүзләр. Ялгызлык һәм уртаклык исемнәр. Кеше исемнәрен, фамилияләрен, шәһәр, авыл, елга исемнәрен, хайван кушаматларын баш хәреф белән язу. Эш-хәрәкәтне белдергән сүзләр. Аларның мәгънәсе һәм җөмләдә куллану үзенчәлекләре. Предметның билгесен белдергән сүзләр, аларны җөмләдә куллану. Татар телендә исем һәм сыйфатның синтаксик бәйләнеш үзенчәлеге. Сүз һәм аның лексик мәгънәсе.Бер мәгънәле һәм күп мәгънәле сүзләр, аларның аермасы.Сүзнең туры һәм күчерелмә мәгънәләре,аларны сөйләмдә куллану. Татар телендә алынма сүзләр.Синонимнар һәм антонимнар, омонимнар: аларны сөйләмдә куллану. Татар теленең сүзлек байлыгы.Татар телендә сүзлекләр: татар теленең аңлатмалы сүзлеге, синонимнар, антонимнар, омонимнар сүзлекләре һәм аларны көндәлек тормышта , уку эшчәнлегендә куллану. Сүз һәм аның мәгънәсе, бер генә мәгънәле һәм күп мәгънәле сүзләр, тотрыклы сүзтезмәләр, алынма сүзләр, синоним,антоним, омонимнар.Сүзне туры һәм күчерелмә мәгънәдә куллану. Искергән һәм яңа сүзләр. Бу белемнәрне гамәли сынап карау. Татарча-русча, русча- татарча сүзлекләр, орфографик сүзлек, аңлатмалы сүзлек, синонимнар сүзлеге, антонимнар сүзлеге, фразеологик әйтелмәләр сүзлеге	**9**
2.4	**Сүз төзелеше** Сүзнең мәгънәле кисәкләрен билгеләү: тамыр һәм кушымча. Сүз ясагыч кушымчалар турында төшенчә. Сүзне	**10**

төзелеше буенча тикшерү.
Тамырдаш сүзләр турында төшенчә. Аларның синонимнардан һәм омонимнардан аермасы. Тамырдаш сүзләр һәм бер үк сүзнең төрле формалары.
Сүзләрнең дөрес язылышын тикшерү ысуллары: сүзнең формасын үзгәртү, тамырдаш сүзләр сайлау, орфографик сүзлек куллану.

Морфология

Сүз төркемнәре турында төшенчә бирү. Предметны белдерүче сүзләр. Уртаклык һәм ялгызлык исемнәр, аларның язылышы . *Кем?Нәрсә?* сорауларына җавап биргән исемнәрне аеру. Исемнәр янында кулланыла торган ярдәмче сүзләр- бәйлекләр һәм бәйлек сүзләр. Эш- хәрәкәтне белдерүче сүзләр. Билгене белдерүче сүзләр.
Сүз төркемнәре турында төшенчә.
Исем. Мәгънәсе һәм кулланылышы. Берлек һәм күплек саннары. Күплек сан кушымчаларының дөрес язылышы. Татар телендә килешләр һәм аларның сораулары. Исемнәрнең килеш белән төрләнеше. Исемнәргә морфологик анализ ясау күнегүләре.
Фигыль. Фигыльнең мәгънәсе һәм сөйләмдә кулланылышы. Фигыльнең барлык һәм юклык формалары. Фигыльнең
2.5 зат-сан белән төрләнеше. Хикәя фигыльнең хәзерге, үткән һәм киләчәк заманнары. -ар, -әр, -ыр, -ер, -р, -ачак, -әчәк, - **64**
ячак, -ячәк киләчәк заман хикәя фигыль кушымчаларының дөрес язылышын гамәли үзләштерү.
Фигыльләргә морфологик анализ.
Сыйфат. Мәгънәсе һәм сөйләмдә кулланылышы. Сыйфат дәрәҗәләре: гади(төп), чагыштыру, артыклык, кимлек. Чагыштыру дәрәҗәсендәге –рак, -рәк кушымчаларының һәм артыклык дәрәҗәсендәге кисәкчәләрнең дөрес язылышы.
Алмашлык. Алмашлык турында гомуми күзаллау.Зат алмашлыклары, мәгънәсе һәм сөйләмдә кулланылышы. Зат алмашлыкларының килеш белән төрләнеше.
Кисәкчә. *да, дә, та, тә* кисәкчәләрен *–да, -дә, -та, -тә* урын-вакыт килеше кушымчаларыннан аерып таный белү ысуллары.Кисәкчәләрнең дөрес язылышы.
Бәйлекләр, аларның сөйләмдәге әһәмияте. Бәйлекләрне исемнәр һәм алмашлыклар белән төрле килешләрдә куллану.

Синтаксис

Җөмлә, сүзтезмә һәм сүзләрне аеру, аларның охшаш һәм аермалы якларын аңлау. Әйтү максаты ягыннан хикәя, сорау, тойгылы һәм боеру җөмләләр, аларны дөрес интонация белән уку. Җөмлә ахырында нокта, сорау һәм өндәү билгеләре кую.
2.6 Сүз, сүзтезмә һәм җөмлә. Сүзтезмә һәм җөмләләр төзү. Җыйнак һәм җәенке җөмлә. Җөмләнең баш кисәкләре. **18**
Җөмләдә сүз тәртибе. Әйтү максаты ягыннан җөмләнең төрләре, аларның дөрес әйтелеше.
Җөмлә. Әйтелү максатыннан чыгып, җөмләләрнең төрләре(хикәя, сорау, өндәү(боеру), тойгылы). Җөмлә ахырында тыныш билгеләре: нокта, сорау һәм өндәү билгеләре. Хикәя, сорау, өндәү(боеру), тойгылы җөмләләрнең интонацион үзенчәлекләре(гамәли үзләштерү).
Баш һәм иярчен кисәкләр турында төшенчә. Ия һәм хәбәр. Җөмләдә сүзләр бәйләнешен билгеләү.

		Җөмләдә сүз тәртибе. Җыйнак һәм җәенке җөмләләр турында төшенчә.	
2.7	**Бәйләнешле сөйләм**	Иҗекләрдән сүзләр, сүзләрдән сүзтезмәләр һәм җөмләләр төзү. Өч-дүрт җөмләдән торган хикәя төзеп язу. Рәсем буенча кечкенә хикәя төзү. Шигырь, табышмак, мәкальләрне ятлап хәтер диктанты язу. Текстта җөмләләрнең урнашу тәртибе (үзара бәйләнеше). Текстның темасын билгеләү, төп фикерен табу. Текстны кисәкләргә бүлү һәм исем кую. Рәсемнәр буенча, терәк сүзләр кулланып, текст төзү. Тәкъдим ителгән бирем буенча текстның эчтәлеген сөйләү. Шигырь, мәкаль, әйтем һәм табышмаклар ятлау. Татар сөйләм әдәбенә хас булган сүзләрне дөрес куллану. Текст. Текстның темасын, төп фикерен билгеләү, абзацларга бүлү. Тасвирлаучы һәм хикәяләүче текстларның төп үзенчәлекләре. Сөйләм этикасы белән таныштыру. Сөйләм, аның тормыштагы роле. Билгеле бер темага караган төрле (сурәтләү, хикәяләү характерындагы) сөйләм текстлары кулланып, телдән монологик сөйләмне гамәли яктан үзләштерү. Текст. Текст билгеләре. Тексттагы җөмләләрнең мәгънәви бердәмлеге. Текстка исем бирү. Тексттагы җөмләләрнең эзлеклелеге. Текст кисәкләренең (өлешләренең) эзлеклелеге, кызыл юл турында төшенчә. Текстка исем бирү, җөмлә һәм текст кисәкләрен билгеләү, җөмлә һәм текст кисәкләре эзлеклелеген төзәтү. Текстның планын төзү. Бирелгән план буенча үз текстыңны төзү. Сурәтләү һәм хикәяләү характерындагы текстлар, аларның үзенчәлекләре.	**19**
		Барлыгы	**140**

4 сыйныф

№ п/п	*Бүлекләр*	*Кыскача эчтәлек*	**Сәг.**
	Телне системалы өйрәнү		
1	**Фонетика һәм орфоэпия**	Авазларның калынлыкта-нечкәлектә ярашуы. Сингармонизм. Иҗек. *ъ* һәм *ь* хәрефләре кергән сүзләрне дөрес язу һәм уку. Татар алфавиты: хәрефләрнең тәртибен һәм исемен яттан белү. Сүзлекләр белән эшләгәндә, алфавиттан файдалана белү. Сүз тамыры. Тамырдаш сүзләр. Кушымчалар. Сүз ясалу үзенчәлекләре. Предметны белдергән сүзләр. Ялгызлык һәм уртаклык исемнәр. Кеше исемнәрен, фамилияләрен, шәһәр, авыл, елга исемнәрен, хайван кушаматларын баш хәреф белән язу. Эш-хәрәкәтне белдергән сүзләр. Аларның мәгънәсе һәм җөмләдә куллану үзенчәлекләре. Предметның билгесен белдергән сүзләр, аларны җөмләдә куллану.	**7**
2		Сүз һәм аның лексик мәгънәсе.Бер мәгънәле һәм күп мәгънәле сүзләр, аларның аермасы.Сүзнең	

	Лексика.	туры һәм күчерелмә мәгънәләре,аларны сөйләмдә куллану. Татар телендә алынма сүзләр.Синонимнар һәм антонимнар, омонимнар: аларны сөйләмдә куллану. Татар теленең сүзлек байлыгы.Татар телендә сүзлекләр: татар теленең аңлатмалы сүзлеге, синонимнар, антонимнар, омонимнар сүзлекләре һәм аларны көндәлек тормышта , уку эшчәнлегендә куллану. Сүз һәм аның мәгънәсе, бер генә мәгънәле һәм күп мәгънәле сүзләр, тотрыклы сүзтезмәләр, алынма сүзләр, синоним,антоним, омонимнар.Сүзне туры һәм күчерелмә мәгънәдә куллану. Искергән һәм яңа сүзләр. Бу белемнәрне гамәли сынап карау. Татарча-русча, русча- татарча сүзлекләр, орфографик сүзлек, аңлатмалы сүзлек, синонимнар сүзлеге, антонимнар сүзлеге, фразеологик әйтелмәләр сүзлеге .	**8**
3	**Сүз төзелеше (морфемика)**	Сүзнең мәгънәле кисәкләрен билгеләү: тамыр һәм кушымча. Сүз ясагыч кушымчалар турында төшенчә. Сүзне төзелеше буенча тикшерү. Тамырдаш сүзләр турында төшенчә. Аларның синонимнардан һәм омонимнардан аермасы. Тамырдаш сүзләр һәм бер үк сүзнең төрле формалары. Сүзләрнең дөрес язылышын тикшерү ысуллары: сүзнең формасын үзгәртү, тамырдаш сүзләр сайлау, орфографик сүзлек куллану. Ясалма, кушма,парлы, тезмә сүзләрнең, ясалышы һәм дөрес язылышы, рус теленнән татар теленә кергән алынма кушма сүзләрнең үзенчәлекләре; сүз төзелешенә анализ ясау ,кушма сүзләрдә ь һәм ъ хәрефләренең язылыш кагыйдәләре, сингармонизм законына буйсынмаган сүзләргә сүз ясагыч кушымчаларның ялгану тәртибе. Сүз төзелешенә анализ.	**12**
4	**Морфология**	Сүз төркемнәре турында төшенчә бирү. Предметны белдерүче сүзләр. Уртаклык һәм ялгызлык исемнәр, аларның язылышы . *Кем?Нәрсә?* сорауларына җавап биргән исемнәрне аеру. Исемнәр янында кулланыла торган ярдәмче сүзләр- бәйлекләр һәм бәйлек сүзләр. Эш- хәрәкәтне белдерүче сүзләр. Билгене белдерүче сүзләр. Сүз төркемнәре турында төшенчә. **Исем** Мәгънәсе, сораулары, формалары, ясалышы, җөмләдәге урыны турында кабатлау. Исемнәрнең хәбәр булып килүләренә күзәтүләр. Ялгызлык һәм уртаклык исемнәр. Берлек һәм күплек сандагы исемнәр. Исемнәрнең килеш һәм тартым белән төрләнеше. Калын һәм нечкә төрләнеш. Сингармонизм законына буйсынмаган сүзләргә кушымча ялгау. Килеш кушымчаларының дөрес язылышы. Баш килеш. Бу формада исемнәрнең җөмләдә ия, хәбәр, иярчен кисәк була алулары. Төшем килешенең мәгънәсе, җөмләдәге функциясе. Күплек сандагы исемнәрнең килешләр белән төрләнеше. Төрле килешләрдә исемнәрнең бәйлекләр белән кулланылуы. Исемнәргә морфологик анализ. **Фигыль**	**56**

		Фигыль - катлаулы сүз төркеме. 4 нче сыйныфта 1-3 нче сыйныфта үткән материал искә төшерелә һәм хикәя фигыльнең билгеле үткән заман, нәтиҗәле үткән заман формалары; киләчәк заман формалары: билгесез киләчәк заман, билгеле киләчәк заман турында яңа мәгълүмат өстәлә. Фигыльнең барлык һәм юклык формалары. Боерык фигыль. Боерык фигыльнең мәгнәсе , зат-сан белән төрләнеше. Боерык фигыльне куллану, дөрес язу. Фигыльнең җөмләдә хәбәр булып килүе, антоним Һәм синоним фигыльләр турында мәгълүмат бирү. Фигыльләргә морфологик анализ ясау күнегүләре. **Сыйфат** Сыйфат дәрәҗәләре. Дәрәҗә формаларының ясалышы, дөрес язылышы һәм кулланылышы. Сыйфатның җөмләдәге роле (иярчен кисәкләр һәм хәбәр булып килүе).Сыйфатларның туры һәм күчерелмә мәгнәдә кулланылуы.Антоним сыйфатлар, синоним сыйфатлар. Сыйфатларга морфологик анализ ясау күнегүләре. **Алмашлык** Алмашлык – мөстәкыйль сүз төркеме. Ул сөйләмдә башка сүз төркемнәрен (исем, сыйфат, сан һәм рәвешне) алыштырып килә. Алмашлык предметны яки билгене генә белдерми , ул бары тик үзе алыштырып килә торган сүз төркеменең грамматик билгеләренә ия була. Алмашлыкларның җөмләдәге роле. Зат алмашлыкларының килеш белән төрләнеше, дөрес язылышы кабатлана һәм сорау алмашлыклары турында яңа мәгълүмат бирелә. Килеш сораулары сорау алмашлыкларына керәләр. . Алмашлыкларның сөйләмдә кулланылышы. **Сан** Сан предметның исәбен, микъдарын белдерә торган сүз төркеме. Сан исем белән кулланылганда төрләнми. Җөмләдәге роле. Кайбер сан төркемчәләре :микъдар саннары, тәртип саннары. Саннарга морфологик анализ. **Рәвеш** Рәвеш - мөстәкыйль сүз төркеме, лексик-грамматик яктан эш-хәлнең билгесен, ничек үтәлүен белдерә.Рәвешләрнең җөмләдәге роле. Морфологик яктан - төрләнми. Ул ничек? кайчан? кая? кайда? никадәр? күпме ? кебек сорауларга җавап бирә. Эш яки хәлнең билгесен, ничек үтәлүен белдерә торган сүз төркеме. Сөйләмдә актив кулланыла торган рәвешләр, аларның дөрес язылышы. **Кисәкчәләр** Кисәкчәләр турында беренче мәгълүмат 3 нче сыйныфта бирелә. Кисәкчәләр (*да, дә, та, тә, гына, генә, кына, кенә, ук, үк, ич, бит*). Аларның дөрес язылышы. Кисәкчәләр сүз яки җөмләгә төрле төсмер өстәү өчен кулланылуы ачыклана.Кисәкчәләр аерым торганда мәгънә белдерми. Бик күп кисәкчә күп мәгънәле була,һәм аларның мәгънә	

		төсмерләре нинди сүзгә иярүләренә, кайсы урында килүләренә, җөмлә төзелешенә, аның интонациясенә карап үзгәрә **Бәйлекләр**. 1-3 нче сыйныфларда өйрәнгәннәрне кабатлау. Бәйлек- ярдәмче сүз, шуңа күрә, төшенчәдә төп урынны бәйлекнең функциясе, үтәгән хезмәте алып тора: бәйлекләр сүзләрне бәйлиләр.Төрле килешләрдә исемнәрнең һәм зат алмашлыкларының бәйлекләр белән килүенә күзәтүләр. Бәйлек төшенчәсе грамматик категория итеп аңлатыла.	
5	**Синтаксис.**	Җөмлә, сүзтезмә һәм сүзләрне аеру, аларның охшаш һәм аермалы якларын аңлау. Әйтү максаты ягыннан хикәя, сорау, тойгылы һәм боеру җөмләләр, аларны дөрес интонация белән уку. Җөмлә ахырында нокта, сорау һәм өндәү билгеләре кую. Сүз, сүзтезмә һәм җөмлә. Сүзтезмә һәм җөмләләр төзү. Җыйнак һәм җәенке җөмлә. Җөмләнең баш кисәкләре. Җөмләдә сүз тәртибе. Әйтү максаты ягыннан җөмләнең төрләре, аларның дөрес әйтелеше. Җөмлә. Әйтелү максатыннан чыгып, җөмләләрнең төрләре(хикәя, сорау, өндәү(боеру), тойгылы). Җөмлә ахырында тыныш билгеләре: нокта, сорау һәм өндәү билгеләре. Хикәя, сорау, өндәү(боеру), тойгылы җөмләләрнең интонацион үзенчәлекләре(гамәли үзләштерү). Баш һәм иярчен кисәкләр турында төшенчә. Ия һәм хәбәр. Җөмләдә сүзләр бәйләнешен билгеләү. Җөмләдә сүз тәртибе. Җыйнак һәм җәенке җөмләләр турында төшенчә. Сүзтезмә. Сүз, сүзтезмә, җөмләнең охшаш һәм аермалы яклары. Сүзтезмәдәге ияртүче һәм иярүче сүзләрне таный белү. Җөмләнең баш кисәкләре. Баш һәм иярчен кисәкләрнең аермасы. Җөмләдә сүзләр бәйләнеше. Ия белән хәбәр билгеләмәсе . Җыйнак һәм җәенке җөмләләр .Җөмләнең иярчен кисәкләре. Аергыч. Аергычка билгеләмә бирү Һәм аның сыйфат белән белдерелүе . Җөмләнең тиңдәш кисәкләрен һәм тиңдәш кисәкләрнең үзара санау интонациясен, теркәгечләр ярдәмендә бәйләнешен төшендерү, тиңдәш кисәкләр янында тыныш билгеләренең куелышын аңлату. Тиңдәш ияле һәм тиңдәш хәбәрле җөмләләр.Тиңдәш кисәкләр арасында ***һәм, я, да-дә, та-тә, ә, ләкин*** теркәгечләре, тиңдәш кисәкләр янында тыныш билгеләре. Эндәш сүзләртурында төшенчә бирү. Эндәш сүзләр һәм алар янында тыныш билгеләрен куярга өйрәтү. Гади һәм кушма җөмләләр турында төшенчә бирү. Составында 2-3гади җөмлә булган кушма җөмләләр**.** Тезмә кушма җөмләләрдә ***һәм, ә, ләкин, әмма*** теркәгечләре, алар янында тыныш билгеләре.	**12**
6	**Орфография**	Орфография кагыйдәләре белән танышу: сүзләрдә э (е) хәрефенең язылышы; татар сүзләрендә о һәм ө хәрефләренең сүзләрнең беренче иҗегендә генә язылуы. Е, ю, я хәрефләре. Калынлык (ъ) һәм нечкәлек (ь) билгеләре. Калын тартыклар [гъ], [къ] , аларны хәрефләр белән билгеләү. Сонор тартыклар [м], [н], [ң]. Тартыклар [в], [w], аларны хәрефләр белән билгеләү.	

7	**Бәйләнешле сөйләм**	Иҗекләрдән сүзләр, сүзләрдән сүзтезмәләр һәм җөмләләр төзү. Өч-дүрт җөмләдән торган хикәя төзеп язу. Рәсем буенча кечкенә хикәя төзү. Шигырь, табышмак, мәкальләрне ятлап хәтер диктанты язу. Текстта җөмләләрнең урнашу тәртибе (үзара бәйләнеше). Текстның темасын билгеләү, төп фикерен табу. Текстны кисәкләргә бүлү һәм исем кую. Рәсемнәр буенча, терәк сүзләр кулланып, текст төзү. Тәкъдим ителгән бирем буенча текстның эчтәлеген сөйләү. Шигырь, мәкаль, әйтем һәм табышмаклар ятлау. Татар сөйләм әдәбенә хас булган сүзләрне дөрес куллану. Текст. Текстның темасын, төп фикерен билгеләү, абзацларга бүлү. Тасвирлаучы һәм хикәяләүче текстларның төп үзенчәлекләре. Сөйләм этикасы белән таныштыру. Сөйләм, аның тормыштагы роле. Билгеле бер темага караган төрле (сурәтләү, хикәяләү характерындагы) сөйләм текстлары кулланып, телдән монологик сөйләмне гамәли яктан үзләштерү. Текст. Текст билгеләре. Тексттагы җөмләләрнең мәгънәви бердәмлеге. Текстка исем бирү. Тексттагы җөмләләрнең эзлеклелеге. Текст кисәкләренең (өлешләренең) эзлеклелеге, кызыл юл турында төшенчә. Текстка исем бирү, җөмлә һәм текст кисәкләрен билгеләү, җөмлә һәм текст кисәкләре эзлеклелеген төзәтү. Текстның планын төзү. Бирелгән план буенча үз текстыңны төзү. Сурәтләү һәм хикәяләү характерындагы текстлар, аларның үзенчәлекләре. Котлау тексты һәм хат язу. Язма сөйләмнең төгәллеген, дөреслеген һәм сәнгатьлелеген саклап, үз текстыңны төзү һәм бирелгән текстларны тикшереп төзәтү, текстта синонимнар, антонимнар куллану. Изложение һәм сочинениенең төп төрләре белән танышу (билгеләмәләрен ятламыйча): бирелгән текстны тулысынча файдаланып яки аерым урыннарын (сүзләрен) сайлап алып языла торган изложение, сочинение элементлары булган изложение, хикәяләү-сурәтләү рәвешендәге сочинение һ.б.	**10**
		Барлыгы	**105**

Тематик планлаштыру, 1 класс

№	Бүлек	Дәрес темалары, эчтәлек элементлары	Сәг саны

1 чирек- 25 сәг **Грамотага өйрәтү-24 сәг.**			
1	Грамотага өйрәтү	**Әзерлек чоры** Язу дәфтәре белән таныштыру. Дөрес утыру.Каләмне дөрес тоту.Үрнәк буенча рәсем ясау. Уен- дәрес. Язу гигиенасы кагыйдәләре белән таныштыру, кагыйдәләрне даими үтәү гадәте тәрбияләү.	**1**
2	Грамотага өйрәтү	Үрнәк буенча җөмлә схемасы.Юл хәрефе элементлары.Вертикаль, горизонталь һәм авыш сызыклар турында белешмә. Матур итеп сөйләшә, укый һәм яза белү кирәклеген аңлау	1
3	Грамотага өйрәтү	Җөмлә схемасы.Юл хәрефе элементлары. График схемалар ярдәмендә сөйләмне — җөмләләргә, җөмләне сүзләргә аеру, сүзләрне иҗек һәм авазларга таркату	1
4	Грамотага өйрәтү	Баш хәреф элементлары. Дәфтәр битендә ориентлашу. Язу сызыгы, язуның башлангыч ноктасы. Юл хәрефе элементлары	**1**
5	Грамотага өйрәтү	Сүзне иҗекләргә бүлү. Хәреф элементларын ныгыту. Язма хәрефләрнең өлге формалары белән танышу. Структур берәмлек буларак кулланылган сызык элементлары.	1
6	Грамотага өйрәтү	Баш хәреф элементлары.Юл хәрефе элементлары. Язу юлы. Язу юлының өске һәм аскы сызыклары.Овал һәм ярымоваллар язу Алгоритм буенча сызык элементларын язу.	**1**
7	Грамотага өйрәтү	**Әлифба чоры, яки төп чор** Юл а , баш А хәрефләрен язу. Барлык баш һәм юл хәрефләренең язылышы һәм аларның тоташтыруның төп сызыклары белән таныштыру һәм каллиграфик дөрес язарга өйрәтү.	**1**
8	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш ә Ә хәрефләрен язу. Язуда өч төрле (аскы,урта,өске) тоташтыру алымы.	**1**
9	Грамотага өйрәтү	Ныгыту. Юл а ,ә, баш А,Ә хәрефләрен язу. Авазларны сүздә тиешле язма хәрефләр белән күрсәтү. Сүздәге хәрефләрне, аларны тоташтырган сызыкларын өзмичә ритмик язуны булдыру	**1**
10	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш ы, Ы хәрефләрен язу. Дәфтәр юлларына хәрефләрне һәм сүзләрне, тигез ара калдырып, тигез, дөрес урнаштыру	**1**
11	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш Ээ хәрефләрен язу.	1
12	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш ы Ы, Ээ хәрефләрен язу.	**1**
13	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш иИ хәрефләрен язу.	**1**
14	Грамотага	Юл һәм баш уУ хәрефләрен язу. Дәфтәр юлларына хәрефләрне һәм сүзләрне, тигез ара калдырып, тигез, дөрес	**1**

	өйрәтү	урнаштыру	
15	Грамотага өйрәтү	Ныгыту.Юл һәм баш иИ, уУ хәрефләрен язу.	1
16	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш үҮ хәрефләрен язу. Язуда өч төрле (аскы,урта,өске) тоташтыру алымы.	1
17	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш оО хәрефләрен язу.	**1**
18	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш үҮ хәрефләрен язу. Текстны хатасыз күчереп язу алымнарына ия булу.	1
19	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш өӨ хәрефләрен язу	**1**
20	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш нН хәрефләрен язу. Дәфтәр юлларына хәрефләрне һәм сүзләрне, тигез ара калдырып, тигез, дөрес урнаштыру	**1**
21	Грамотага өйрәтү	Ныгыту. Хәрефләр язу. Башта язмача, аннары басмача үрнәкләрдән сүзләр, җөмләләр күчереп язу.	**1**
22	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш Л,л хәрефләрен язу	**1**
23	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш М,м хәрефләрен язу.	**1**
24	Грамотага өйрәтү	Ныгыту. Юл һәм баш Л,л, мМ хәрефләрен язу.	1
25	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш Р,р хәрефләрен язу. Башта укытучы белән иҗек –аваз анализы ясаганнан соң, тора бара мөстәкыйль рәвештә сүзләр, җөмләләр язу	**1**
2нче чирек-22с. Грамотага өйрәтү-22с			
26	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш й Й хәрефләрен язу.	**1**
27	Грамотага өйрәтү	Ныгыту. Хәрефләр язу. Башта язмача, аннары басмача үрнәкләрдән сүзләр, җөмләләр күчереп язу.	**1**
28	Грамотага өйрәтү	ң хәрефен язу.	1
29	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш я,Я хәрефләрен язу.	1
30	Грамотага өйрәтү	Ныгыту. Хәрефләр язу.Үрнәк текст белән чагыштырып карау һәм сүзләрне иҗекләп орфографик уку ярдәмендә дәфтәргә язылганнарның дөреслеген тикшерү.	**1**

31	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш ю Ю хәрефләрен язу.	1
32	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш еЕ хәрефләрен язу	**1**
33	Грамотага өйрәтү	Ныгыту.Юл һәм баш ю Ю, еЕ хәрефләрен язу.	**1**
34	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш Д,д, хәрефләрен язу.	**1**
35	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш Т,т хәрефләрен язу.	**1**
36	Грамотага өйрәтү	Ныгыту. Юл һәм баш Д,д, Т,т хәрефләрен язу. Әйтелеше белән язылышы арасында аерма булмаган сүзләрне, шундый өч-дүрт сүздән торган җөмләләрне диктант итеп язу	**1**
37	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш зЗ хәрефләрен язу.	1
38	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш с,С хәрефләрен язу.	**1**
39	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш г Г хәрефләренен язу.	**1**
40	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш к ,К хәрефләрен язу.	**1**
41	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш в В хәрефләрен язу	1
42	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш ф Ф хәрефләрен язу.	1
43	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш в В, ф Ф хәрефләрен язу.	**1**
44	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш бБ хәрефен язу.	1
45	Грамотага өйрәтү	Юл п һәм баш П хәрефен язу.	**1**
46	Грамотага өйрәтү	Ныгыту. Юл һәм баш бБ,пП хәрефләрен язу.	**1**
47	Грамотага өйрәтү	Юл ш һәм баш Ш хәрефен язу.	**1**
	3чирек-28сәг		

	Грамотага өйрәтү-22с Авазлар һәм хәрефләр-1с. Синтаксис-2с. Бәйләнешле сөйләм-1с. Морфология-2с		
48	Грамотага өйрәтү	Ныгыту. Хәрефләр, сүзләр язу.	**1**
49	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш Ж,ж хәрефләрен язу.Басма текст күчереп язу.	**1**
50	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш ж, Җ хәрефләрен язу. Хәрефне элек өйрәнелгән хәрефләр белән тоташтыру алгоритмнарын үзләштерү.	1
51	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш чЧ хәрефләрен язу.	**1**
52	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш Һһ хәрефен язу.	**1**
53	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш х,Х хәрефләрен язу.	**1**
54	Грамотага өйрәтү	Ныгыту. Юл һәм баш Һһ , х,Х хәрефләрен язу.	1
55	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш ц,Ц хәрефләрен язу. Язылышы белән әйтелеше аерылмый торган сүз һәм җөмләләрне диктант итеп язу	1
56	Грамотага өйрәтү	Юл һәм башщ,Щ хәрефләрен язу	**1**
57	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш ёЁ хәрефләрен язу. Аерым сүзләр белән җөмләләр төзеп язу. Текстны дөрес итеп күчереп язу.	1
58	Грамотага өйрәтү	Юл һәм баш ц,Ц, щ,Щ хәрефләрен язу.	**1**
59	Грамотага өйрәтү	Ныгыту. Хәрефләр, сүзләр язу. Язылышы белән әйтелеше аерылмый торган сүз һәм җөмләләрне диктант итеп язу.	**1**
60	Грамотага өйрәтү	ь,ъ билгеләрен язу	**1**
61	Грамотага өйрәтү	ь,ъ билгеләре кергән сүзләр язу.	**1**
62	Грамотага өйрәтү	Алфавит күчереп язу. Алфавитны дөрес язу,уку. Алфавиттагы хәрефләрнең исемен дөрес әйтү, аларның урнашу тәртибен белү.	**1**
63	Грамотага өйрәтү	Басма текст күчереп язу.	1
64	Грамотага өйрәтү	Басма текст күчереп язу. Хәтер диктанты.	**1**

65	Грамотага өйрәтү	Басма текст күчереп язу. Сүзләрне иҗеккә бүлү. Иҗекләрне һәм сүзләрне дөрес уку һәм язу.	**1**
66	Грамотага өйрәтү	Сүзлек диктанты.	**1**
67	Грамотага өйрәтү	<u>**Әлифбадан соңгы чор**</u> Рәсем буенча хикәя язу. “Яз килә”	1
68	Грамотага өйрәтү	Авазлар һәм хәрефләр. Аерым сүзләр белән җөмләләр төзеп язу. Текстны дөрес итеп күчереп язу.	1
69	Грамотага өйрәтү	Йомгаклау дәресе. Татар алфавиты. Алфавиттагы хәрефләрнең исемен дөрес әйтү, аларның урнашу тәртибен белү.	**1**
70	Авазлар һәм хәрефләр	<u>**Татар теле курс ы.**</u> Әминә белән Әмир алфавит өйрәнә. Аваз һәм хәрефне аеру. Авазлар һәм хәрефләр. Сузык һәм тартык авазлар	**1**
71	Синт	Җөмлә ахырында нокта, сорау һәм өндәү билгеләре кую. Җөмлә, сүзтезмә һәм сүзләрне аеру, аларның охшаш һәм аермалы якларын аңлау. Әйтү максаты ягыннан хикәя, сорау, тойгылы һәм боеру җөмләләр, аларны дөрес интонация белән уку.	**1**
72	Синт	Балалар сүзләр белән таныша. Җөмлә, сүзтезмә һәм сүзләрне аеру, аларның охшаш һәм аермалы якларын аңлау	**1**
73	Морф	Предмет атамасын, эш-хәрәкәтен белдергән сүзләр. Сүз төркемнәре турында төшенчә бирү.	**1**
74	Морф	Билгене белдерүче сүзләр.	**1**
75	Бәй сөй.	Телдән сөйләм язма сөйләм серләре	
4нче чирек-24с **Авазлар һәм хәрефләр-6с. Синтаксис-4с. Бәйләнешле сөйләм-3с. Морфология-3с. Орфография-8с.**			
76	Синт	Кеше,шәһәр,елга исемнәре,хайван кушаматлары язылышы. Җөмлә, сүзтезмә һәм сүзләрне аеру, аларның охшаш һәм аермалы якларын аңлау.	**1**
77	Авазлар һәм хәрефләр	Әминә белән Әмир сузык авазларны өйрәнә.Калын һәм нечкә сузыклар. Сүзләр арасында буш урын калдыру, юлдан-юлга күчерү билгесе кую, кызыл юл кебек график чараларны куллану.	**1**
78	Авазлар һәм хәрефләр	Иҗек.Сүзләрне юлдан-юлга күчерү. Иҗекләрне һәм сүзләрне дөрес уку һәм язу. Сүзләрне иҗекләргә бүлү, аларны юлдан юлга күчерү кагыйдәләре. Аваз һәм хәрефне аеру.	**1**
79	Авазлар һәм хәрефләр	Балалар тартык авазларны өйрәнә. Аваз һәм хәрефләрне аеру. .Яңгырау һәм саңгырау тартыклар, аларны белдерә торган хәрефләрнең дөрес язылышы. Парлы һәм парсыз яңгырау һәм саңгырау тартыклар.	**1**
80	Авазлар	Сузык аваз хәрефләренең хикмәтләре. Э-э хәрефләре. Сузык һәм тартык авазлар. Калын һәм нечкә сузыклар ,	1

	һәм хәрефләр	аларны белдерә торган хәрефләрнең дөрес язылышы. Авазларның калынлыкта-нечкәлектә ярашуы .	
81	Синт	Ныгыту. Сүзләрдән сүзтезмәләр һәм җөмләләр төзү.	1
82	Орф	Ө-е хәрефләре. Орфография кагыйдәләре белән танышу: сүзләрдә э (е) хәрефенең язылышы; татар сүзләрендә о һәм ө хәрефләренең сүзләрнең беренче иҗегендә генә язылуы.	**1**
83	Синт	О-ы хәрефләре. Җөмлә ахырында нокта, сорау һәм өндәү билгеләре кую.	1
84	Орф	Ныгыту. Ө-е, о-ы хәрефләре.	**1**
85	Орф	Я,я хәрефләренең язылышы. Орфография кагыйдәләре белән танышу: сүзләрдә е, ю, я хәрефләре	**1**
86	Орф	Ю,ю хәрефенең язылышы. Е, ю, я хәрефләре кергән сүзләрне дөрес язу.	**1**
87	Синт	Ныгыту. Я,я, Ю,ю хәрефләренең язылышы. Җөмлә, сүзтезмә һәм сүзләрне аеру, аларның охшаш һәм аермалы якларын аңлау	**1**
88	Орф	Е-е хәрефләре	**1**
89	Бәй сөй.	Ныгыту . Е-е хәрефләре. Сүзләрдән сүзтезмәләр һәм җөмләләр төзү.	1
90	Авазлар һәм хәрефләр	Тартык аваз хәрефләренең хикмәтләре. Й хәрефе. Татар теленә генә хас булган [w], [гъ], [къ], [х], [ч]; [ж], [ң], [һ] авазлары.	**1**
91	Орф.	В,в хәрефе. Тартыклар [в], [w], аларны хәрефләр белән билгеләү.	**1**
92	Бәй сөй.	Ныгыту.Й, В,в хәрефләре. Сөйләм, аның тормыштагы роле	**1**
93	Орф	К-г хәрефләре. Калынлык (ъ) һәм нечкәлек (ь) билгеләре. Калын тартыклар [гъ], [къ] , аларны хәрефләр белән билгеләү.	1
94	Орф	М,н,ң хәрефләре. Сонор тартыклар [м], [н], [ң].	1
95	Бәй сөй.	Ныгыту. М,н,ң хәрефләре .Сүзләрдән сүзтезмәләр һәм җөмләләр төзү.	**1**
96	Морф	Кем.?Нәрсә? сорауларына җавап булган сүзләр	1
97	Морф	Нишли? Нишләде? Нишлиләр ? сорауларына җавап булган сүзләр.	**1**
98	Морф	Нинди? Кайсы? соравына җавап булган сүзләр. Күчереп язу.	**1**
99	Бәй сөй.	Кабатлау. Иҗекләрдән сүзләр, сүзләрдән сүзтезмәләр һәм җөмләләр төзү. Сөйләм, аның тормыштагы роле.	**1**

2 нче сыйныф

№№	Бүлекнең исеме һәм дәрес темасы	Сәгатьләр саны

1 нче чирек 25 сәг.Графика-1с. Фонетика һәм орфоэпия-24с			
1.	*Гр.*	. Тылсымчы китапханәсенә рәхим итегез.”Дөрес әйт” һәм “Дөрес яз” сүзлеге. *Татар алфавиты: хәрефләрнең тәртибен һәм исемен яттан белү.Сүзлекләр яки белешмәлекләр белән эшләгәндә, алфавиттан файдалана белү.*	1
2.	Ф,о	Фонетика һәм орфоэпия-35с Авазлар һәм хәрефләр.*Сузык һәм тартык авазлар.Баш һәм юл хәрефләрен дөрес куллануга күнегү һәм биремнәрне аңлап башкару.Авазларның, сүз басымының мәгънә аеруда катнашуы, дәресләрдә өйрәнгән сүзләрне тиешле басым белән әйтү.*	1
3	Ф,о	Сузык авазлар, аларның хәрефләре.*Схемаларга карап сүзне табу Сүздә аваз-хәрефләрнең санын һәм эзлеклелеген билгеләү.*	1
4.	Ф,о	Калын һәм нечкә сузыклар. *Калын һәм нечкә сузык авазларның икенче функциясен – сүзнең калын һәм нечкә әйтелешен билгеләү. Авазларның калынлыкта- нечкәлектә ярашуы. Сингармонизм.*	1
5	Ф,о	О, ы хәрефләре .*Язуда сузык авазларны белдерә торган хәрефләр*	1
6	Ф,о	О, ы хәрефләре	1
7.	Ф,о	*Ө, е хәрефләре.О хәрефенең сүзнең беренче иҗегендә генә язылышы.Рус телендә о хәрефенең төрле иҗекләрдә язылышы.Татар һәм рус сүзләрендә [о]авазының әйтелеше*	1
8.	Ф,о	Кереш контроль диктант №1.”1 нче сыйныфта үткәннәрне кабатлау”	1
9.	Ф,о	*Хаталар өстендә эш. Ө, е хәрефләре. Аваз һәм хәрефләрне аеру*	1
10.	Ф,о	Ө, е хәрефләре. *Ө хәрефенең сүзнең беренче иҗегендә генә язылышы*	1
11.	Ф,о	*Э, е хәрефләре.Орфография кагыйдәләре белән танышу: сүзләрдә э (е) хәрефенең язылышы;*	1
12.	Ф,о	Иҗек. *Сүзләрне иҗекләргә бүлү, юлдан-юлга күчерү кагыйдәләре.*Иҗекләрдән сүзләр төзү.	1
13.	Ф,о	*М,н, ң* хәрефләре. Т*артык авазлар һәм аларны язуда белдерә торган хәрефләр*	1
14	Ф,о	Тартык авазлар. *М,н, ң* хәрефләре. Сонор тартыклар [м], [н], [ң]. Татар теленә генә хас булган [ң], авазы.	1
15	Ф,о	Тартык авазлар. Яңгырау һәм саңгырау, парлы һәм парсыз тартыклар.	1
16.	Ф,о	В хәрефе. Татар теленә генә хас булган [w] авазы.Тартыклар [в], [w], аларны хәрефләр белән билгеләү.	1
17.	Ф,о	К,г хәрефләре. Иҗек ахырында ъ хәрефе.Калын тартыклар [гъ], [къ] , аларны хәрефләр белән билгеләү	1
18.	Ф,о	К,г хәрефләре. Татар теленә генә хас булган [гъ], [къ] авазлары.	1
19.	Ф,о	Х. Һ хәрефләре. Татар теленә генә хас булган [х], [һ] авазлары.	1
20.	Ф,о	Й хәрефе ..	1

21.	Ф,о	Й хәрефе. Йо,йө кушылмалары.	1
22.	Ф,о	Е, е хәрефләре . *Е,я,ю хәрефләренең сүз башында һәм сузык авазлардан соң ике аваз белдергән очракларын танып белү һәм е хәрефе кергән сүзләрне дөрес уку, язу.* Контроль сүзлек диктанты.№1	1
23.	Ф,о	Грамматик биремле контроль диктант №2. “Авазлар һәм хәрефләр”*Е,я,ю хәрефләре кергән сүзләрне дөрес язу һәм уку.*	1
24.	Ф,о	Я хәрефе *Я-я хәрефләре булган сүзләрдә аваз һәм хәреф бәйләнешен билгеләү.*	1
25.	Ф,о	Я хәрефе	1
2 нче чирек 20 сәг.Графика-2с. Фонетика һәм орфоэпия-11с. Сүз (Лексика)-6с. Бәйләнешле сөйләм-1с			
26.	Ф,о	Ю хәрефе Ю-ю хәрефләре булган сүзләрдә аваз һәм хәреф бәйләнешен билгеләү.	1
27.	Ф,о	Ю хәрефе Ю-ю хәрефләре булган сүзләрдә аваз һәм хәреф бәйләнешен билгеләү.	1
28.	Ф,о	Ю хәрефе Контроль күчереп язу №1	1
29.	Ф,о	*Саңгырау тартыкларның яңгыраулашуы*	1
30.	Ф,о	*Саңгырау тартыкларның яңгыраулашуы*	1
31.	Ф,о	*Бертөрле ике тартык аваз хәрефләренең янәшә килүе.*	1
32.	Ф,о	Ь хәрефе (нечкәлек һәм аеру билгесе).*Ъ ь хәрефләренең аваз белдермәгәнлеген истә тоту, шул хәрефләр кергән сүзләрне дөрес уку.*	1
33.	Ф,о	*Ь хәрефе (нечкәлек һәм аеру билгесе).Ъ һәм ь хәрефләре кергән сүзләрне дөрес язу һәм уку.*	1
34.	Ф,о	*Ъ хәрефе (калынлык һәм аеру билгесе)*	1
35.	Ф,о	Ъ хәрефе (калынлык һәм аеру билгесе.Орфографик сүзлек	1
36.	Ф,о	Ъ хәрефе (калынлык һәм аеру билгесе)ъ һәм ь хәрефләре кергән сүзләрне дөрес язу һәм уку. Контроль сүзлек диктанты №2	1
Графика-2с. Сүз (Лексика)-10с.Бәйләнешле сөйләм-1с			1
37.	Гр.	Алфавит *Татар алфавиты: хәрефләрнең тәртибен һәм исемен яттан белү.Сүзлекләр яки белешмәлекләр белән эшләгәндә, алфавиттан файдалана белү.*	*1*
38.	Гр.	Алфавит. Контроль күчереп язу.№2	1
39.	Сүз.	Сүз.-6с.	1

		Сүз.*Сүз, сүзтезмә һәм җөмләләрне аера белү*	1
40.	Сүз.	Үткәннәрне кабатлау *Тамыр сүзләр.Сүз тамыры.*Сүзнең мәгънәле кисәкләрен билгеләү: тамыр һәм кушымча	1
41.	Сүз.	Тамырдаш сүзләр. *Татар телендә сүз тамырның сүз башында булуын, үзгәрмәвен күзәтү.Тамырдаш сүзләр турында төшенчә. Аларның синонимнардан һәм омонимнардан аермасы*	1
42.	Сүз.	*Тамырдаш сүзләр.Тамырдаш сүзләр һәм бер үк сүзнең төрле формалары.Сүз ясалу үзенчәлекләре.*	1
43.	Сүз.	Грамматик биремле контроль диктант №3 .*Авазлар һәм хәрефләр*	1
44.	Сүз.	Хаталар өстендә эш. Сүз. *Сүз һәм аның лексик мәгънәсе*	1
45.	Б.с	<u>Бәйләнешле сөйләм-1с</u> “Кышкы уеннар”дигән темага хикәя төзеп язу .*Билгеле бер темага караган төрле (сурәтләү, хикәяләү характерындагы) сөйләм текстлары кулланып, телдән монологик сөйләмне гамәли яктан үзләштерү.*	1
3 нче чирек 30 сәг.(Сүз.-29с.). Бәйләнешле сөйләм-1с			
46.	Сүз.	Сүз.-4с Кушымчалар.*Кушымчаларның тамыр сүзгә сингармонизм законына бәйле рәвештә ялганып килүен күзәтү*	1
47.	Сүз.	Сүз ясагыч кушымчалар турында төшенчә.	1
48.	Сүз.	Сүз ясагыч кушымчалар. Сүзне төзелеше буенча тикшерү.	1
49.	Сүз.	Сүз ясагыч кушымчалар.*Кушымчаларның тамыр сүзгә сингармонизм законына бәйле рәвештә ялганып килүен күзәтү. Сүз ясалу үзенчәлекләре.*	1
50.	Сүз.	<u>Сүз - 10с</u> Предметны белдерә торган сүзләр. *Предмет атамаларына кем? нәрсә?сорауларын кую*	1
51.	Сүз.	Предметны белдерә торган сүзләр. *Кем?Нәрсә?* сорауларына җавап биргән исемнәрне аеру .	1
52	Сүз.	Предметны белдерә торган сүзләр. Бер мәгънәле һәм күп мәгънәле сүзләр, аларның аермасы.Аңлатмалы сүзлек.	1
53.	Сүз.	Контроль сүзлек диктанты№3	1
54.	Сүз.	Исем һәм фамилияләрдә баш хәреф.*Ялгызлык һәм уртаклык исемнәр.*	1
55	Сүз.	Ил, шәһәр, авыл, елга, күл исемнәрендә баш хәреф.*Кеше исемнәрен, фамилияләрен, шәһәр, авыл ,елга, исемнәрен, хайван кушаматларын баш хәреф белән язу.*	1
56	Сүз.	Ил, шәһәр, авыл, елга, күл исемнәрендә баш хәреф.*Баш һәм юл хәрефләрен дөрес куллануга күнегү һәм биремнәрне аңлап башкару*	1
57	Сүз.	Хайван кушаматларында баш хәреф	1

58	Сүз.	Искәртмәле диктант . Хайван кушаматларында баш хәреф	1
59	Сүз.	Контроль күчереп язу №3. Үткәннәрне кабатлау	1
		Сүз - 11с	
60	Сүз.	*Эш-хәрәкәтне белдерә торган сүзләр.Сүзнең туры һәм күчерелмә мәгънәләре,аларны сөйләмдә куллану.*	1
61	Сүз.	Предметны, эш-хәрәкәтне белдерә торган сүзләр. *Предметның эшен, хәрәкәтен атаган сүзләр.Эш- хәрәкәтне белдергән сүзләр. Аларның мәгънәсе һәм җөмләдә куллану үзенчәлекләре.*	1
62	Сүз.	Эш-хәрәкәтне белдерә торган сүзләргэ сораулар кую. *Синонимнар һәм антонимнар, омонимнар: аларны сөйләмдә куллану.*	1
63	Сүз.	Эш-хәрәкәтне белдерә торган сүзләргэ сораулар кую.*Татар телендә сүзлекләр: татар теленең аңлатмалы сүзлеге, синонимнар, антонимнар, омонимнар сүзлекләре һәм аларны көндәлек тормышта , уку эшчәнлегендә куллану.*	1
64	Сүз.	Эш-хәрәкәтне белдерә торган сүзләр. *Предметның эшен, хәрәкәтен атаган сүзләр.*	1
65	Сүз.	Эш-хәрәкәтне белдерә торган сүзләр. *Татар теленең сүзлек байлыгы*	1
66	Сүз.	Эш-хәрәкәтне белдерә торган сүзләр. Ныгыту	1
67	Сүз.	Эш-хәрәкәтне белдерә торган сүзләр	1
68	Сүз.	Предметны, эш-хәрәкәтне белдерә торган сүзләргә сораулар	1
69	Б.с	Бәйләнешле сөйләм-1с “Ял көнендә “ дигән темага хикәя төзеп язу.*Рәсемнәр буенча, терәк сүзләр кулланып, текст төзү.*	1
70	Сүз.	Хәрәкәтне белдерә торган сүзләр *Предметның эшен, хәрәкәтен атаган сүзләр*	1
71	Сүз.	Үткәннәрне кабатлау Мөстәкыйль эш. Хәрәкәтне белдерә торган сүзләр *Предметның эшен, хәрәкәтен атаган сүзләр*	1
72.	Сүз.	Сүз - 9 *Предметның билгесен белдергән сүзләр, аларны җөмләдә куллану.Билге атамаларына нинди? кайсы? сорауларын кую*	1
73	Сүз.	Билгене белдерә торган сүзләр .*Предмет атамаларына кем? нәрсә?, хәрәкәт атамаларына нишли? , билге атамаларына нинди? кайсы? сорауларын кую*	1
74	Сүз.	*Предметны, билгене белдерә торган сүзләр.Предметның төрле билгеләрен атаган сүзләр.*	1
75	Сүз.	Предметны, билгене белдерә торган сүзләр.	1

4 нче чирек 27 сәг.(Сүз-5с.Синтаксис-7 с.Бәйләнешле сөйләм- 13с. Фонетика һәм орфоэпия -2 с.)			
76	Сүз.	Билгене белдерә торган сүзләрнең җөмләдә роле.Татар телендә исем һәм сыйфатның синтаксик бәйләнеш үзенчәлеге. Предметның төрле билгеләрен атаган сүзләрне башка сүзләр арасыннан табып, җөмләдәге ролен күзәтү	1
77	Сүз.	Билгене белдерә торган сүзләрнең җөмләдә куллану. Синонимнар сүзлеге, антонимнар сүзлеге	1
78	Сүз.	Грамматик биремле контроль диктант №4.”Предметны, хәрәкәтне, билгене белдерә торган сүзләр”	1
79	Сүз.	*Билгене белдерә торган сүзләр*	1
80	Сүз.	Хаталар өстендә эш. *Билгене белдерә торган сүзләр.*	1
81	Син.	Җөмлә (синтаксис)-7с Җөмлә.Сүз, сүзтезмә һәм җөмләләрне аеру . *Сүз, сүзтезмә һәм җөмлә. Сүзтезмә һәм һәм җөмләләр төзү. Сүз, сүзтезмә һәм җөмләләрне аера белү*	1
82	Син.	*Әйтү максатыннан җөмлә төрләре.Хикәя, сорау, өндәү(боеру), тойгылы җөмләләрнең интонацион үзенчәлекләре(гамәли үзләштерү). Әйтү максаты ягыннан хикәя, сорау, тойгылы һәм боеру җөмләләр, аларны дөрес интонация белән уку. Җөмлә ахырында нокта, сорау һәм өндәү билгеләре кую.* Контроль сүзлек диктанты№4.	1
83	Син.	Җыйнак һәм җәенке гади җөмлә. *Җыйнак һәм җәенке җөмлә*	1
84	Син.	Җөмлә кисәкләре. Ия. *Җөмләнең баш кисәкләре. Баш һәм иярчен кисәкләр турында төшенчә*	1
85	Син.	Җөмлә кисәкләре. Хәбәр. *Ия һәм хәбәр билгеләмәсе. .Аларны җөмләдә табу*	1
86	Син.	Җөмлә тикшерү тәртибе.*Җөмлә төзү алгоритмын гамәли үзләштерү.*Өч-дүрт җөмләдән торган хикәя төзеп язу	1
87	Син.	Контроль күчереп язу №4. Җөмлә	1
88	Б.с	Бәйләнешле сөйләм-15 с Бәйләнешле сөйләмдә җөмләләрнең узара бәйләнеше.*Җөмләдә сүз тәртибе.Текстта җөмләләрнең урнашу тәртибе(үзара бәйләнеше).*	1
89	Б.с	Бәйләнешле сөйләмдә җөмләләрнең узара бәйләнеше.*Җөмләдә сүз тәртибе.Текстның темасын билгеләү*	1
90	Б.с	Бәйләнешле сөйләмдә җөмләләрнең узара бәйләнеше. Рәсем буенча кечкенә хикәя төзү.	1
91	Б.с	Бәйләнешле сөйләмдә җөмләләрнең узара бәйләнеше. *Җөмлә ахырында тыныш билгеләре: нокта, сорау һәм өндәү билгеләре.*	1
92	Б.с	Бәйләнешле сөйләмдә җөмләләрнең узара бәйләнеше.*Тасвирлаучы һәм хикәяләүче текстларның төп үзенчәлекләре.*	1

93	Б.с	Бәйләнешле сөйләм.*Текст. Текст билгеләре. Тексттагы җөмләләрнең мәгънәви бердәмлеге. Текстка исем бирү Текстның темасын билгеләү, төп фикерен табу*	1
94	Б.с	Бәйләнешле сөйләм. Эчтәлек .*Тәкъдим ителгән бирем буенча текстның эчтәлеген сөйләү*	1
95	Б.с	Сабантуй темасына хикәя язу .*Татар сөйләм әдәбенә хас булган сүзләрне дөрес куллану.* Тексттагы җөмләләрнең эзлеклелеге	1
96	Б.с	Бәйләнешле сөйләм. *Хикәяне өлешләргә бүлү. Кисәкләргә исем кую. Текстны кисәкләргә бүлү һәм исем кую. Текст кисәкләренең (өлешләренең) эзлеклелеге, кызыл юл турында төшенчә*	1
97	Б.с	Бәйләнешле сөйләм.Хат язу. Сөйләм этикасы белән таныштыру	1
98	Б.с	Сюжетлы рәсемнәр буенча бер темага җөмләләр төзү .Рәсемнәр буенча, терәк сүзләр кулланып, текст төзү.	1
99	Б.с	Җөмләләрне тиешле тәртиптә урнашттырылмаган кечкенә текстларны тикшерү һәм төзәтеп язып кую.*Шигырь, табышмак, мәкальләрне ятлап хәтер диктанты язу.*	1
100	Ф.о	Фонетика һәм орфоэпия-2с Грамматик биремле контроль диктант №5 ”2 нче сыйныфта үткәннәрне йомгаклау”	1
101	Ф.о	Хаталар өстендә эш.Авазлар һәм хәрефләр	1
102	Г.р.	Графика-1с Йомгаклау дәресе	1
103	Б.с	Җәйге уеннар темасына хикәя төзеп язу. *Тексттагы җөмләләрнең эзлеклелеге*	1
104	Б.с	Су буенда темасына хикәя төзеп язу. *Тексттагы җөмләләрнең эзлеклелеге*	1
105	Б.с	Автобуста темасына хикәя төзү. *Татар сөйләм әдәбенә хас булган сүзләрне дөрес куллану.*	1

3нче сыйныф

№	**Бүлек исеме**	**Тема эчтәлеге**	**Сәг саны**
Орфограмма (1-2нче сыйныфта үткәннәрне кабатлау)			
1.	Фонетика, орфографи я	1-2 нче сыйныфларда үткәннәрне ныгыту. Фонетика һәм орфография.	1
2.	Фонетика, орфографи я	Орфограмма. ”Аңлатмалы сүзлек” белән эш.	1

3.	Фонетика, орфография	Кереш контроль эше (грамматик биремле диктант)	1
4.	Фонетика, орфография	Авазлар һәм хәрефләр.	1
5.	Фонетика, орфография	Сузык авазлар.Иҗек.	1
6.	Фонетика, орфография	Иҗек. Сүзләрне юлдан юлга күчерү.	1
7.	Фонетика, орфография	Тартык авазлар.	1
8.	Фонетика, орфография	Яңгырау һәм саңгырау тартыклар. Аңлатмалы диктант	1
9.	Фонетика, орфография	Аваз-хәреф анализы.	1
10.	Фонетика, орфография	Я, ю, е хәрефләре.	1
11.	Фонетика, орфография	Я, ю, е хәрефләре булган сүзләрнең әйтелеше һәм язылышы. Контроль күчереп язу№1	1
12.	Фонетика, орфография	Хаталар өстендә эш.Алфавит.	1
13.	Фонетика, орфография	Тамыр һәм кушымча. Тамырдаш сүзләр.	1
14.	БС	“Көзге уңыш” хикәя төзеп язу.	1
15.	Фонетика,	“Авазлар һәм хәрефләр” темасына иҗади биремле күнегүләр. Тест№1	1

	орфографи я		
16.	Фонетика, орфографи я	“Авазлар һәм хәрефләр” темасына контроль диктант№2	1
17.	Лексика	Хаталар өстендә эш. Сүз.Сүзнең төп (лексик) мәгънәсе.	1
18.	Лексика	Алынма сүзләр.	1
19.	Лексика	Бер мәгънәле һәм күп мәгънәле сүзләр.	1
20.	Лексика	Туры һәм күчерелмә мәгънәдәге сүзләр.	1
21.	Лексика	Әйтелеше бертөрле, мәгънәләре башка сүзләр-омонимнар.	1
22.	Лексика	Охшаш мәгънәле сүзләр-синонимнар.	1
23.	БС	Изложение“Чикләвеккә бару”.	1
24.	Лексика	Капма-каршы мәгънәле сүзләр- антонимнар	
25.	БС	Контроль изложение №1 “Песи”	1
26.	Лексика	Хаталар өстендә эш. Тотрыклы сүзтезмәләр.“Сүз. Телнең сүзлек байлыгы” темасына иҗади биремле күнегүләр. Тест№2.	1
Сүз төзелеше.Сүз ясалышы			
27.	Сүз төзелеше	Тамыр һәм кушымча.	1
28.	Сүз төзелеше	Тамырдаш сүзләр.	1
29.	Сүз төзелеше	Сүз ясалышы. Сүз ясагыч кушымчалар.	1
30.	Сүз төзелеше	Төрләндергеч кушымчалар. Сайланма диктант.	
31.	Сүз төзелеше	Кушма сүзләр.	1
32.	Сүз төзелеше	Кушма сүзләр. Сайланма диктант.	1
33.	Сүз төзелеше	“Сүз ясалышы” темасы буенчаконтроль диктант №3	1
34.	Сүз	Хаталар өстендә эш. Парлы сүзләр.	1

	төзелеше		
35.	БС	“Кыш килә” хикәя төзеп язу.	1
36.	Сүз төзелеше	“Сүз төзелеше” темасына иҗади биремле күнегүләр Тест №3	1
Сүз төркемнәре. Исем.			
37.	Морфология	Сүз төркемнәре. Сүзләрнең төркемнәргә бүленеше.	1
38.	Исем	Исем. Мәгънәсе, сораулары, җөмләдәге роле. Искәртмәле диктант .	1
39.	Исем	Ялгызлык исемнәр.	1
40.	Исем	Уртаклык исемнәр.	1
41.	Исем	Берлек һәм күплек сандагы исемнәр.	1
42.	Исем	Исемнәрнең килеш белән төрләнеше.	1
43.	Исем	Баш килеш.	1
44.	Исем	Иялек килеш.	1
45.	Исем	Юнәлеш килеш.	1
46.	Исем	Төшем килеш.	1
47.	Исем	Чыгыш килеш.	1
48.	Исем	Урын-вакыт килеше.	1
49.	Исем	Килешләр турында белемнәрне ныгытуга күнегүләр. Тест№4 биреме.	1
50.	БС	Изложение «Эш үткәч, үкенүдән файда юк»	1
51.	Исем	Исемнәргә морфологик анализ ясау.	1
52.	Исем	Исем турында булган белемнәрне гомумиләштерү. Контроль күчереп язу №2	1
Фигыль			
53.	Фигыль	Хаталар өстендә эш.Фигыль.	1
54.	Фигыль	Фигыльләрнең барлык һәм юклык төрләре.	1
55.	Фигыль	Фигыльләрнең барлык һәм юклык төрләре.	1
56.	Фигыль	Фигыльләрнең зат-сан белән төрләнеше	1
57.	Фигыль	Фигыль заманнары.	1
58.	Фигыль	Хикәя фигыль	1
59.	Фигыль	Хикәя фигыльнең заман белән төрләнүе.	1
60.	Фигыль	Хәзерге заман хикәя фигыль.	1

61.	Фигыль	1 яртыеллык буенча буенча контроль диктант№4	1
62.	Фигыль	Хаталар өстендә эш. Тартык авазларга беткән фигыльләр хәзерге заманда.	1
63.	Фигыль	Сузык авазларга беткән фигыльләр хәзерге заманда.	1
64.	Фигыль	[п], [къ], [к] авазларына беткән фигыльләр хәзерге заманда	1
65.	БС	“Кышкы уеннар”. Рәсем буенча хикәя төзү.	1
66.	Фигыль	Үткән заман. Иҗади диктант.	1
67.	Фигыль	Үткән заман хикәя фигыльнең төрләре, барлык һәм юклык формалары.	1
68.	Фигыль	Үткән заман хикәя фигыльнең зат-сан белән төрләнеше.	1
69.	Фигыль	Киләчәк заман хикәя фигыль.	1
70.	Фигыль	Киләчәк заман хикәя фигыльне табуга күнегүләр. Аңлатмалы диктант	1
71.	Фигыль	Киләчәк заман хикәя фигыльнең беренче төре.	1
72.	Фигыль	[п], [къ], [к] тартыкларына беткән киләчәк заман хикәя фигыльләре.	1
73.	Фигыль	Киләчәк заман хикәя фигыльнең икенче төре.	1
74.	Фигыль	Киләчәк заман фигыльләренең төрләнеше, дөрес язылышы.	1
75.	Фигыль	Киләчәк заман фигыль формалары кушымчаларын дөрес куллану.	1
76.	Фигыль	“Фигыль” темасы буенча контроль диктант №5	1
77.	Фигыль	Хаталар өстендә эш. Фигыльләрнең күп мәгънәлелеге.	1
78.	Фигыль	Туры һәм күчерелмә мәгънәле сүзләр.	1
79.	Фигыль	“Фигыль” темасына иҗади биремле күнегүләр. Тест№5 биремнәрен башкару.	1
80.	Фигыль	Фигыль турында белемнәрне гомумиләштерү. Контроль күчереп язу№3	1
Сыйфат			
81.	Сыйфат	Хаталар өстендә эш. Сыйфатларның сөйләмдәге әһәмияте.	1
82.	Сыйфат	Сүзтезмәләрдәге сыйфатлар.	1
83.	Сыйфат	Антоним сыйфатлар.	1
84.	Сыйфат	Сыйфат дәрәҗәләре. Гади дәрәҗә.	1

85.	Сыйфат	Чагыштыру дәрәҗәсендәге сыйфатлар.	1
86.	Сыйфат	Артыклык дәрәҗәсендәге сыйфатлар.	1
87.	Сыйфат	Кимлек дәрәҗәсендәге сыйфатлар.	1
88.	Сыйфат	"Сыйфат" темасына иҗади биремле күнегүләр. Тест №6 биремнәре.	1
89.	Сыйфат	Сыйфат турында белемнәрне гомумиләштерү. Искәртмәле диктант.	1
Алмашлык			
90.	Алмашлык	Алмашлык.	1
91.	Алмашлык	Зат алмашлыклары.	1
92.	Алмашлык	Берлек сандагы зат алмашлыкларының килеш белән төрләнеше.	1
93.	Алмашлык	Зат алмашлыкларының килеш белән торләнеше	1
94.	Алмашлык	Күплек сандагы зат алмашлыкларының килеш белән төрләнеше.	1
95.	БС	"Без спорт яратабыз" хикәя төзү.	1
96.	Алмашлык	"Алмашлык" темасына иҗади биремле күнегүләр. Тест биремнәре№7	1
Кисәкчәләр			
97.	Кисәкчәләр	Кисәкчәләр. Да,дә, та, тә.	1
98.	Кисәкчәләр	Генә, кына , бит кисәкчәләре.	1
99.	Кисәкчәләр	Ич, ук-үк, һич кисәкчәләре.	1
100.	БС	"Өмәдә" хикәя язу.	1
101.	Кисәкчәләр	3 чирек буенча контроль диктант №6	1
102.	Кисәкчәләр	Хаталар өстендә эш. Кисәкчәнең сөйләмдәге роле, язылышы.	1
103.	Бәйлекләр.	Бәйлекләр.	1
104.	Бәйлекләр.	Бәйлекләрнең исемнәр һәм алмашлыклар белән килүе.	1
105.	Синтаксис	Җөмлә. Җөмлә төрләре.	1
106.	Синтаксис	Хикәя җөмлә.	1
107.	БС	"Яз һәм кошлар" хикәя төзү.	1
108.	Синтаксис	Сорау җөмлә.	1
109.	Синтаксис	Өндәү (боеру) җөмлә.	1
110.	Синтаксис	Тойгылы җөмлә.	1
111.	Синтаксис	"Җөмлә" темасы буенча алынган белемнәрне ныгыту. Контроль диктант	1

112.	Синтаксис	Хаталар өстендә эш. Җөмлә кисәкләре.	1
113.	Синтаксис	Җөмләдә сүзләр бәйләнеше. Тест биремнәре№8	1
114.	Синтаксис	Җыйнак һәм җәенке җөмләләр.	1
115.	Синтаксис	Сүзтезмә.	1
116.	Синтаксис	Сүзтезмәдә сүзләр бәйләнеше.	1
117.	Синтаксис	Тотрыклы сүзтезмәләр төзү.	1
118.	Синтаксис	Сүзтезмә темасы буенча алынган белемнәрне ныгыту. Аңлатмалы диктант.	1
119.	БС	Текст. Бәйләнешле сөйләм.	1
120.	БС	Текст. Тема.	1
121.	БС	План.Текстның өлешләре.	1
122.	БС	Сөйләм этикасы.	1
123.	БС	Эндәш сүзләр.	1
124.	БС	Тасвирлау һәм хикәяләү текстлары.	1
125.	БС	Изложение “Куян рәхмәте”	1
126.	БС	Автобиография.	1
127.	БС	Сурәтләү һәм хикәяләү текстлары.	1
128.	Синтаксис	Сурәтләү һәм хикәяләү текстларын билгеләү.	1
129.	Синтаксис	Контроль изложение №2 “Сабан туенда”	1
130.	Синтаксис	Хаталар өстендә эш. “Текст. Бәйләнешле сөйләм” темасына иҗади биремле күнегүләр. Тест биреме№9	1
131.	Фонетика, орфография	Авазлар һәм хәрефләрне ныгыту.	1
132.	Фонетика, орфография	Сузык аазларны билгеләү.	1
133.	Фонетика, орфография	Тартык авзларны билгеләү. Тест №10	1

134	Синтаксис	Сүзтезмәләр табуга карата биремнәр эшләү	1
135	Синтаксис	Җөмлә кисәкләре темасын ныгытуга күнегүләр эшләү	1
136	Лексика	Сүз һәм аның мәгънәсе, бер генә мәгънәле һәм күп мәгънәле сүзләр, тотрыклы сүзтезмәләр, алынма сүзләр, синоним,антоним, омонимнар.	1
137	Фонетика, орфография	Йомгаклау контроль эше (грамматик биремле диктант)	1
138	Фонетика, орфография	Хаталар өстендә эш. Өйрәнгән орфограммаларны ныгыту.	1
139	Сүз төзелеше	Сүз төзелеше. Кушымчалар.Тамырдаш сүзләрне ныгыту.	1
140	БС	“Язгы табигать” темасына хикәя төзү	1

Тематик планлаштыру, 4 сыйныф

№ п/п	Бүлек исеме	Дәрес темалары, эчтәлек элементлары	Сәг.саны
1 нче чирек – 25 сәг. Фонетика- 7 сәг. Бәйләнешле сөйләм-1 сәг. Лексика- 8 сәг. Сүз төзелеше- 9 сәг.			
1	ф	1-3 нче сыйныфларда үткәннәрне кабатлау.Авазлар һәм хәрефләр.	1
2	Б.с.	Җәйге истәлекләр буенча сочинение язу.	1
3	Ф	Кабатлау. Сузыклар һәм тартыклар. Алфавит. Аваз-хәреф анализы	1
4	Ф	**Грамматик биремле кереш контроль диктант** .	1
5	Ф	Хаталар өстендә эш. Сүз төзелеше. Тамыр һәм кушымча	1
6	Ф	*Кабатлау. Килешләр.*	1

7	Ф	Кабатлау. Җөмлә кисәкләре. Тест биреме	1
8	Ф	Аңлатмалы диктант. "3 нче сыйныфта үткәннәрне кабатлау."	1
9	Л	*Сүз лексик мәгънәсе.*	1
10	Л	*Татарча-русча, русча- татарча сүзлекләр, орфографик сүзлек, аңлатмалы сүзлек, фразеологик әйтелмәләр сүзлеге* .Сүзлекләр.	1
11	Л	Алынма сүзләр. *Бер мәгънәле һәм күп мәгънәле сүзләр. аларның аермасы. Сүзнең туры һәм күчерелмә мәгънәләре,аларны сөйләмдә куллану. .Ясалма, кушма,парлы, тезмә сүзләрнең, ясалышы һәм дөрес язылышы, рус теленнән татар теленә кергән алынма кушма сүзләрнең үзенчәлекләре*	1
12	Л	Тотрыклы сүзтезмәләр. *Искергән һәм яңа сүзләр.*	1
13	Л	*Омонимнар.*	1
14	Л	*Синонимнар, антонимнар.Синонимнар һәм антонимнар, омонимнар: аларны сөйләмдә куллану.*	1
15	Л	***Контроль күчереп язу №1.***	1
16	л	***Хаталар өстендә эш.*** *Үткәннәрне кабатлау.*	1
17	С.т	Тамыр һәм кушымча.*Сүзләрнең дөрес язылышын тикшерү ысуллары: сүзнең формасын үзгәртү, тамырдаш сүзләр сайлау, орфографик сүзлек куллану.*	1
18	С.т	*Сүз ясагыч кушымчалар.*	1
19	С.т	*Сүз ясагыч кушымчалар,.*	1
20	С.т	*Төрләндергеч кушымчалар.*	1
21	С.т	Кушма сүзләр һәм аларның ясалышы, дөрес язылышы. Сүз төзелеше.*Сүз төзелешенә анализ ясау ,кушма сүзләрдә ь һәм ъ хәрефләренең язылыш кагыйдәләре, сингармонизм законына буйсынмаган сүзләргә сүз ясагыч кушымчаларның ялгану тәртибе. Сүз төзелешенә анализ.*	1
22	С.т	*Парлы сүзләр һәм аларның ясалышы һәм дөрес язылышы.**Сүзлек диктанты№1.***	1
23	С.т	*Тезмә сүзләр.*	1
24	С.т	***Контроль диктант №2***. *Сүз төзелеше.*	1
25	С.т.	***Хаталар өстендә эш.*** *Сүз төзелеше.*	1
2 нче чирек- 22 сәг. Сүз төзелеше- 3 сәг. Морфология- 19 сәг.			
26	С.т	**Сүз төзелешенә анализ ясау, йомгаклау.**	1
27	С.т	**Изложение язу**.	1
28	С.т	Хаталар өстендә эш.Үткәннәрне кабатлау.	1

29	М	*Исемнәрнең хәбәр булып килүләренә күзәтүләр.*Исем сүз төркеме. Мәгънәсе, сораулары, формаслары, ясалышы, җөмләдәге роле турында кабатлау.	1
30	М	*Ялгызлык һәм уртакык исемнәр.*Ялгызлык исемнәр.	1
31	М	Уртаклык исемнәр.	1
32	М	Берлек һәм күплек сандагы исемнәр.	1
33	М	*Сингармонизм законына буйсынмаган сүзләргә кушымча ялгау. Баш килеш. Бу формада исемнәрнең җөмләдә ия, хәбәр, иярчен кисәк була алулары*Исемнәрнең килеш һәм тартым белән төрләнеше. Калын һәм нечкә төрләнеш.	1
34	М	*Күплек сандагы исемнәрнең килешләр белән төрләнеше. Төшем килешенең мәгънәсе, җөмләдәге функциясе.*Исемнәрнең килеш һәм тартым белән төрләнеше.	1
35	М	. *Исемнәр янында кулланыла торган ярдәмче сүзләр- бәйлекләр һәм бәйлек сүзләр.Исемнәргә морфологик анализ.*	1
36	М	Искәртмәле диктант “Исем”	1
37	М.	Хаталар өстендә эш. Фигыль турында үткәннәрне искә төшерү. *Фигыль - катлаулы сүз төркеме. Фигыльнең барлык һәм юклык формалары*	1
38	М	*Фигыльләрнең зат-сан белән төрләнеше.* Хәзерге заман хикәя фигыль.	1
39	М	Билгеле үткән заман хикәя фигыль.	1
40	М	Нәтиҗәле үткән заман хикәя фигыль. **Сүзлек диктанты.№2**	1
41	М	Билгеле киләчәк заман хикәя фигыль.	1
42	М	.Билгесез киләчәк заман хикәя фигыль. Фигыль заманының сөйләү моментыннан исәпләнүен җавапны дәлилләү өчен файдалану.	1
43	М	Боерык фигыль.	1
44	М	*Боерык фигыльнең мәгнәсе, зат-сан белән төрләнеше.* Үтенеч, киңәш бирү, тыю, рөхсәт сорау, кисәтү формалары итагатьле итеп белдерү.	1
45	М	**Контроль диктант №3 “Фигыль”**.	1
46	М	**Хаталар өстендә эш.** Боерык фигыльнең зат –сан белән төрләнеше *Боерык фигыльне куллану, дөрес язу..*	1
47	М	Фигыльгә морфологик анализ ясау	1
3 нче чирек- 31 сәг. Морфолия- 30 сәг. Бәйләнешле сөйләм- 1 сәг.			
48	М	*Фигыльнең җөмләдә хәбәр булып килүе.* Антоним һәм синоним фигыльләр.	1
49	М	Хаталар өстендә эш. *Фигыльләргә морфологик анализ ясау күнегүләре*.	1
50	М	Үткәннәрне кабатлау.	1
51	М	Сыйфат сүз төркеме.Асыл һәм нисби сыйфатлар.	1

52	М	Сыйфат дәрәҗәләре Дәрәҗә формаларының ясалышы һәм дөрес язылышы.	1
53	М	*Сыйфат дәрәҗәләре: гади(төп), чагыштыру, артыклык, кимлек. Чагыштыру дәрәҗәсендәге –рак, -рәк кушымчаларының һәм артыклык дәрәҗәсендәге кисәкчәләрнең дөрес язылышы.*	1
54	М	Сыйфатның җөмләдәге роле (иярчен кисәкләр һәм хәбәр булып килүе).	1
55	М	Сыйфатларның туры һәм күчерелмә мәгънәдә кулланылуы.	1
56	М	Синоним һәм антоним сыйфатлар.	1
57	М	Сыйфатларны морфологик тикшерү.	1
58	Б.с	Текст. Бәйләнешле сөйләм. Сочинение язу.	1
59	М	Алмашлык – мөстәкыйль сүз төркеме, мәгънәсе, предметны, затны атамыйча белдерүе, сөйләмдә кулланылышы. Берлек һәм күплек сан формалары. *Ул сөйләмдә башка сүз төркемнәрен (исем, сыйфат, сан һәм рәвешне) алыштырып килә. Алмашлык предметны яки билгене генә белдерми, ул бары тик үзе алыштырып килә торган сүз төркеменең грамматик билгеләренә ия була*	1
60	М	Зат алмашлыкларының килеш белән төрләнеше.	1
61	М	Зат алмашлыкларының килеш белән төрләнеше, дөрес язылышы .	1
62	М	Сорау алмашлыклары. *Килеш сораулары сорау алмашлыкларына керәләр*	1
63	М	Сорау алмашлыклары.	1
64	М	Алмашлыкларның җөмләләрне, текст өлешләрен үзара бәйләүдә, сөйләм оештырудагы роле. *Алмашлыкларның сөйләмдә кулланылышы. Алмашлыкларның җөмләдәге роле.*	1
65	М	**63.Контроль диктант №3.** “Сыйфат. Алмашлык” (1 сәг)	1
66	М	Хаталар өстендә эш. Сан турында төшенчә, мәгънәсе, сораулары. Саналмыш.*Сан предметның исәбен, микъдарын белдерә торган сүз төркеме*	1
67	М	Микъдар саннары. *Сан исем белән кулланылганда төрләнми.*	1
68	М	Микъдар саннары.	1
69	М	Тәртип саннары. **Сүзлек диктанты.№4**	1
70	М	Санның җөмләдәге роле.	1
71	М	Сан сүз төркемен морфологик тикшерү.	1
72	М	**Контроль күчереп язу №2**	1
73	М	Хаталар өстендә эш. Рәвеш - мөстәкыйль сүз төркеме, *лексик-грамматик яктан эш-хәлнең билгесен, ничек үтәлүен белдерә, морфологик яктан – төрләнми.Ул ничек? кайчан? кая? кайда? никадәр? күпме ? кебек сорауларга җавап бирә.*	1
74	М	Телдә еш кулланыла торган рәвешләр, аларның дөрес язылышы.	1
75	М	Сөйләмдә еш кулланыла торган рәвешләр, аларның дөрес язылышы.	1
76	М	Рәвешнең җөмләдә һәм тексттагы роле.	1

77	М	Искәртмәле диктант. Сан. Рәвеш.	1
78	М	Хаталар өстендә эш. Үткәннәрне кабатлау.	1
4 нче чирек- 27 сәг. Морфология- 7 сәг. Бәйләнешле сөйләм- 8 сәг. Синтаксис – 12 сәг.			
79	М	**Кисәкчәләр-3с** **Кисәкчәләр**: *да, дә, та, тә, гына, генә, кына, кенә, ук, үк, ич, бит., ич,ла-лә, ләбаса-лабаса.Аларның дөрес язылышы.*	1
80	М	Кисәкчәләрнең сөйләмдәге роле.	1
81	М	Кисәкчә.Кабатлау. *Бик күп кисәкчәләрнең күп мәгънәле булуы,һәм аларның мәгънә төсмерләре нинди сүзгә иярүләренә, кайсы урында килүләренә, җөмлә төзелешенә, аның интонациясенә карап үзгәрүе.*	1
82	М	*Бәйлек- ярдәмче сүз, шуңа күрә, төшенчәдә төп урынны бәйлекнең функциясе, үтәгән хезмәте алып тора: бәйлекләр сүзләрне бәйлиләр. Бәйлек төшенчәсе грамматик категория .* Бәйлекләр:*кадәр,хәтле,чаклы,шикелле,өчен,таба,белән,аша.*	1
83	М	Бәйлекләр һәм бәйлек сүзләр:*өс,эч,тыш,арт,ал,ян,урта,кырый,буй,төп,ара,тирә.*	1
84	М	Төрле килешләрдә исемнәрнең һәм зат алмашлыкларының бәйлекләр белән килүе.	1
85	М	Төрле килешләрдә исемнәрнең һәм зат алмашлыкларының бәйлекләр белән килүе.	
86	Б.с	Изложение язу. “Бәйлекләр”	1
87	С	Хаталар өстендә эш. Җөмлә.	1
88	С	Сүзтезмә. *Сүзтезмәдәге ияртүче һәм ияртүче сүзләрне таный белү.*	1
89	С	Җөмләнең баш кисәкләре. Ия һәм хәбәр.*Баш һәм иярчен кисәкләрнең аермасы. Җөмләдә сүзләр бәйләнешен билгеләү.*	1
90	С	*Иянең исем һәм алмашлык белән белдерелүе.Хәбәрнең хикәя фигыль һәм сыйфат белән белдерелүе.*	1
91	С	Җыйнак һәм җәенке җөмләләр. *Тиңдәш ияле һәм тиңдәш хәбәрле җөмләләр. Җөмләнең тиңдәш кисәкләрен һәм тиңдәш кисәкләрнең үзара санау интонациясен, теркәгечләр ярдәмендә бәйләнешен төшендерү, тиңдәш кисәкләр янында тыныш билгеләренең куелышын аңлату.*	1
92	С	Җөмләнең иярчен кисәкләре. Аергыч. Тәмамлык.Хәл. *Аергычка билгеләмә бирү Һәм аның сыйфат белән белдерелүе .* **Сүзлек диктанты.№4**	1
93	С	Җөмләнең тиңдәш кисәкләре. *Тиңдәш кисәкләр арасында һәм, я, да-дә, та-тә, ә, ләкин теркәгечләре, тиңдәш кисәкләр янында тыныш билгеләре.*	1
94	С	*Эндәш сүзләртурында төшенчә бирү. Эндәш сүзләр һәм алар янында тыныш билгеләрен куярга өйрәтү.*	1
95	С	*Гади һәм кушма җөмләләр турында төшенчә бирү.* Составында 2-3 гади җөмлә булган кушма җөмләләр.	1
96	С	*Тезмә һәм кушма җөмләләрдә һәм, да,дә, та,тә, ә, ләкин, әмма, чөнки теркәгечләре, алар янында тыныш билгеләре.*	1
97	С	***Контроль диктант. №5Җөмлә.***	1

98	С	*Хаталар өстендә эш.Үткәннәрне кабатлау.*	1
99	Б.с	*Сөйләм,аның тормыштагы роле. Сөйләм төзелеше .Билгеле бер темага караган төрле (сурәтләү, хикәяләү характерындагы) сөйләм текстлары кулланып, телдән монологик сөйләмне гамәли яктан үзләштерү.*	1
10 0	Б.с	Текст. Текст билгеләре . *Тексттагы җөмләләрнең мәгънәви бердәмлеге. Текстка исем бирү. Тексттагы җөмләләрнең эзлеклелеге. Текст кисәкләренең (өлешләренең) эзлеклелеге, кызыл юл турында төшенчә.* Текстка исем бирү, җөмлә һәм текст кисәкләрен билгеләү, җөмлә һәм текст кисәкләре эзлеклелеген төзәтү.	1
10 1	Б.с	*Текстның планын төзү. Бирелгән план буенча үз текстыңны төзү. Сурәтләү һәм хикәяләү характерындагы текстлар, аларның үзенчәлекләре.*	1
10 2	Б.с	*Сөйләм этикасы.*	1
10 3	Б.с	*Изложение һәм сочинениенең төп төрләре белән танышу .*	1
10 4	Б.с	Тасвирлау текстлары. Хкәяләү текстлары.*Тасвирлаучы һәм хикәяләүче текстларның төп үзенчәлекләре.*	1
10 5	Б.с	*Фикерләү текстлары. Бирелгән темага телдән монологик сөйләм күнекмәләре.*	1

Аннотация к рабочей программе по родному (татарскому) языку

Наименование РП	РП по предмету «Родной (татарский) язык»
Основной разработчик РП	ШМО учителей начальных классов
Адресность РП	1--4 классы
УМК	«Перспектив башлангыч мәктәп»
Основа РП	Татар теленнән эш программасы башлангыч гомуми белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандарты таләпләренә *туры китереп*,“ Татар телендә белем бирүче гомумбелем оешмалары өчен туган тел (татар теле) фәне буенча үрнәк эш программасы: 1-4 нче сыйныфлар”га *нигезләп төзелде*
Цель РП	•укучыларның татар теленнән график системасы төзелеше закончалыклары белән таныштыру нигезендә башлангыч уку һәм язуга өйрәтү

Основные задачи РП	• Балаларга татар теленең төрле бүлекләре буенча белем бирү: а) фонетика, лексика, грамматикага караган башлангыч мәгълүмат бирү; ә) телебезнең орфоэпиясе, лексикасы, грамматикасы, пунктуациясе буенча күнекмәләр булдыра башлау. •Хәрефләрдән иҗекләр һәм сүзләр, сүзләрдән сүзтезмәләр һәм җөмләләр төзергә өйрәтү. •Укучыларны дөрес һәм матур итеп укырга, укыганның эчтәлеген сөйләргә. Аерым темалар буенча әңгәмәләр кора белергә, аралашканда тел чараларыннан урынлы файдаланырга өйрәтү. •Телдән һәм язма сөйләм осталыгы һәм күнекмәләре булдыру. •Укучыларда татар мәдәниятенә караган мәгълүматлылыкны үстерү.
Срок реализации	4 года
Количество часов в неделю	3 часа в неделю. Всего 449 часов. 1 класс-99 часов,2 класс-105 часов,3 класс-140 часов, 4 класс-105 часов.